

TANULMÁNYOK

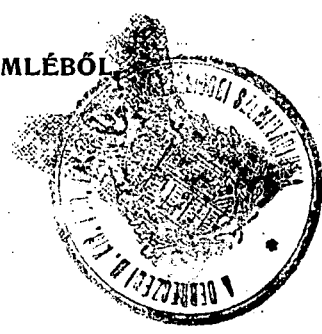
A VADÁSZATI- ÉS FEGYVERADÓJÖVEDÉKI KIHÁGÁSOK KÖRÉBŐL.

IRTA

DR. HORVÁTH ÖDÖN
A M. KIR. KÖZIGAZGATÁSI BÍRÓSÁG ÍTÉLŐBÍRÁJA.

Könyvt. szám		Értékadó szám
Csop.	szám	
<i>4/m</i>	<i>22/15</i>	<i>809.</i>

KÜLÖNLENYOMAT AZ ADÓ- ÉS ILLETÉKÜGYI SZEMLEBŐL

AZ ADÓ- ÉS ILLETÉKÜGYI SZEMLE KIADÁSA
BUDAPEST, V., FALK MIKSA-UTCA 7. SZÁM.

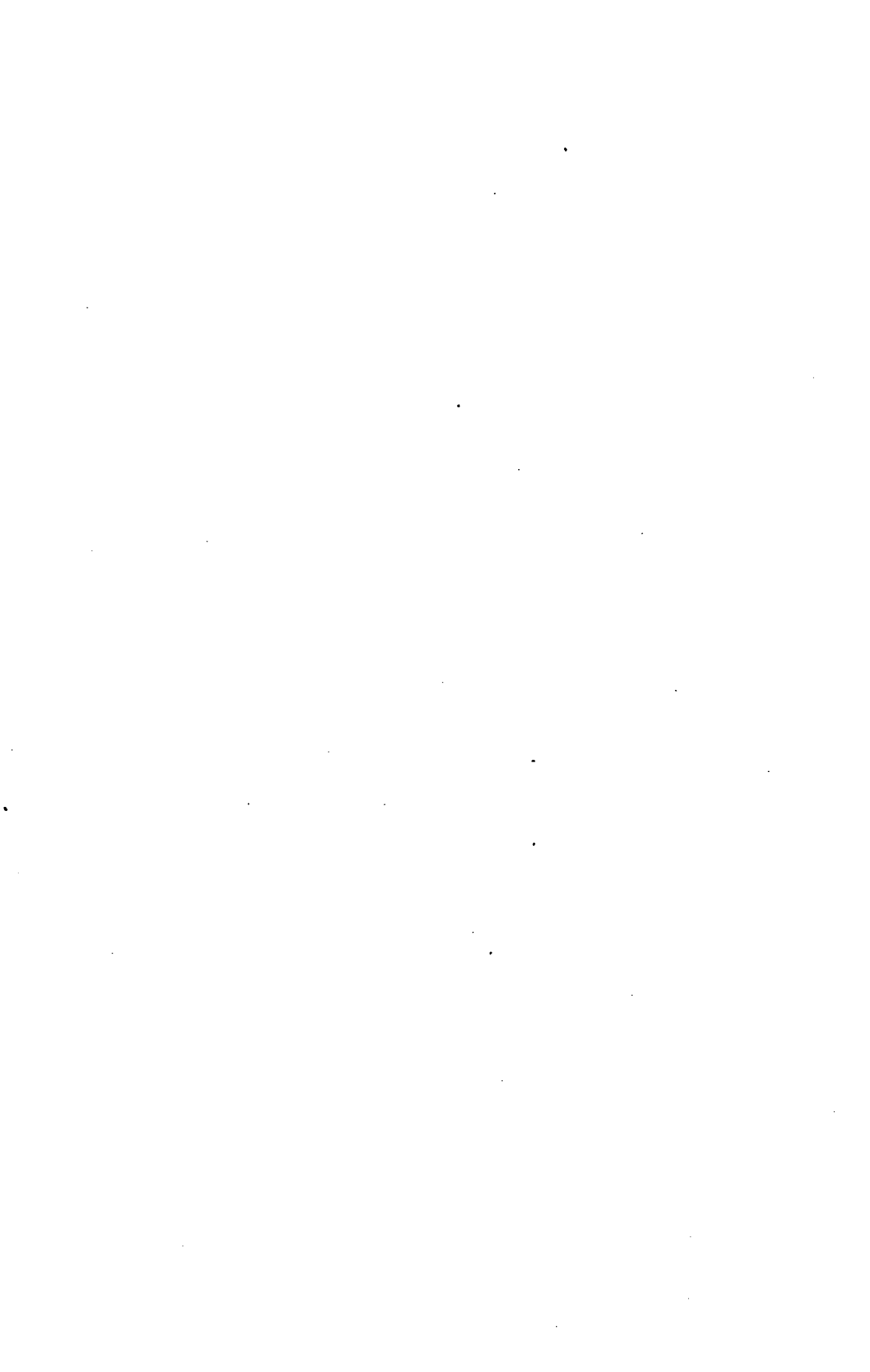
1916.

3101

Pallas részvénytársaság nyomdája, Budapest.

TANULMÁNYOK
A VADÁSZATI- ÉS FEGYVERADÓJÖVEDÉKI
KIHÁGÁSOK KÖRÉBŐL.

A vadászati- és fegyveradó-jövedéki kihágások köréből.

Az állami költségvetési és illetőleg ezt pótló felhatalmazási törvény hiányának állapota, a sokak részéről röviden és közönségesen, azonban kétségtelenül kevésbé találóan, úgynevezett: törvényen kívüli állapot (exlex), pénzügyi közigazgatásunkat és pénzügyi jogszolgáltatásunkat nem egy nehezen megoldható kérdés elé állította.

Ennek az okát bizonynyal nem csupán abban kell keresnünk, hogy alkotmányjogunkban azokat a következményeket, amelyek az állami költségvetési és illetőleg ezt pótló felhatalmazási törvény hiányának az idejéhez és állapotához fűződnek, részletesen megállapítva nem találjuk, hanem abban is, hogy pénzügyi törvényeink szintén következetesen kerülnek annak beható figyelemre méltatását és ennek alapján leendő megállapítását, hogy ez az állapot, a közterhekhez való hozzájárulás kötelezettségének a szempontjából, és különösen ennek a kötelezettségnek az állam köztekintélye mellett leendő érvényesíthetése szempontjából, milyen helyzeteket és milyen szabályokat kell hogy eredményezzen?

Ezúttal kívül esik feladatomban az, hogy ezeknek a nehezebb kérdéseknek általában való, részletesebb taglalásába bocsátkozzam. Elég legyen csak — mintegy példaképen — az adókievések eszközölhetésének, a fizetési meghagyások kézbesíthetésének, a jogügyletek illetékszabásra való bejelentésének, a késedelmi kamatok követelhetésének, a kamattérítésekre vonatkozó igényeknek és az elévülésnek felmerülhető és számos esetben fel is merült kérdéseire hivatkozni, amelyek tekintetében nem egy egymásnak ellentmondó nézettel, hivatalos intézkedéssel, sőt bírói határozattal is találkozhatunk.

És úgy tapasztaltam, hogy ezek a kérdések, valamint az azok megoldása körül felmerülő nehézségek, nem kis mértékben mutatkoznak épen az ezúttal fejtegetésem tárgyául választott jövedéki kihágásoknak a terén!

A vadászati- és fegyveradó-jövedéki kihágásoknak, sőt magának a vadászati- és fegyveradónak is sajátos természete, mintha csak fokozná a nehézségeket, amelyek ennek a kérdésnek a felmerülésénél és megoldásánál mutatkoznak!

Hadd világítsak tehát röviden reá ezeknek az adóknak és illetőleg az ezek tekintetében felmerülő jövedéki kihágásoknak a

természetére, valamint felvetett kérdésem megoldásának — ennek alapján — mutatkozó nehézségeire.

A vadászati adót az tartozik fizetni, aki a vadászati jogot és annak gyakorlását szabályozó törvények által a vadászatnak gyakorlására jogosítva van és ezzel a joggal, a törvénytől való korlátok között, akár a saját földbirtokán, akár pedig másnak a földjén, élni kíván (1883:XXIII. t.-c. 3. §.). Fegyveradó pedig fizet mindenki a birtokában levő vadászatra használható lőfegyverek után, úgyszintén azok után az ily fegyverek után, amelyek családtagjainak, vadász-cselédjeinek, a vadak gondozására és az erdőterületek őrzésére alkalmazott cselédjeinek, vagy a mező-, szőlő- és erdőgazdaságában alkalmazott csőszöknek, pásztoroknak és erdőkerülőknek birtokában, vagy használatában vannak (id. törv. 2. §.).

Ennek a két adónak, — amelynek egymással szemben való önállóságát és egymástól való oly jelentékeny különbségét dr. Exner Kornélnak «Magyarország pénzügyi jog»-a (III. kiad. 85. és 133. §.) oly helyesen hangsúlyozza — az alanya és tárgya tekintetében a törvényben foglalt és az előbbieken idézett körülírás meggyőzhet mindenkit arról, hogy ezt a két adónemet, az adóknak elméleti alapon való osztályozása szempontjából, nem megfelelően sorozzák az egyenes adók közé, mert ezek — elméletileg — lényegükben közvetlen fogyasztási adóknak, közelebbről: fényüzési adóknak, minősülnek.

Ezeknek az adóknak a történetéből érdekes tudni azt, hogy míg a régebbi, erre vonatkozó törvényünk szerint, a fegyveradó az egyenes adónemek közé tartozott, addig a vadászati jogot csupán az gyakorolhatta, aki bélyeggel (1 K) ellátott írott folyamodványára. vármegyékben az alispántól, kerületekben, székekben, vidékekben és Horvát-Szlavonországban pedig a törvényhatóságnak azzal egyenlő állású tisztviselőjétől, s végül sz. kir. városokban a polgármestertől, vadászati jegyet nyert. Ugyancsak érdekes tudni azt is, hogy a vadászati jegyek bélyeggel voltak ellátandók, és pedig általában 12 frtossal (24 K); azokra nézve pedig, akik életüknek huszadik évét be nem töltötték, ennek a felével, s végül a vadászatoknál segéd-személyek gyanánt alkalmazandó — legfeljebb 3 — vadász-cselédre nézve egyenként 2 frttal (4 K); valamint hogy a vadászati jegy elnyerése tekintetében elutasító határozat ellen a m. kir. belügy-ministerhez és illetőleg a Horvát-Szlavon-Dalmátországi bánhoz volt fellebbezésnek helye (1875:XXI. t.-c. 2., 3., 6. és 12. §.). Talán nem tévedek, ha azt hiszem, hogy ez a jogtörténeti adat szolgáltatott — nézetem szerint azonban el nem fogadhatólag — alapot arra a felfogásra, amelyet p. u. dr. Keltz Sándornak «Adó» címszó alatt írott cikkében a Magyar Jogi Lexikonban (I. köt. 81. lap) olvas-

hatunk, és amely a vadászati- és a fegyveradókat egyképen «illeték természetével bírónak» tekinti.

Felvetett kérdésem szempontjából nagy jelentőséget kell tulajdonítanom annak a körülménynek is, amire dr. Kmety Károlynak «A magyar pénzügyijog kézikönyve» (43. §.) szintén reámutat, amikor a fegyveradóról szólván, kiemeli azt, ami — kétségtelenül még fokozottabb mértékben — a vadászati adóra is vonatkozik, hogy ezekben az adónemekben... «nem is annyira finánciális, mint policiális intézményt kell keresnünk...»

Igazat kell adnunk ugyanis annak a felfogásnak, hogy a vadászatot, különösen a mai viszonyok között, nem lehet annyira hasznahajtó — tehát nyereséges — foglalkozásnak tekinteni, mint inkább szórakozásnak, sportnak; és hogy így az ezzel való foglalkozás nem annyira értéket teremt, mint inkább — a legtöbb esetben — legfeljebb azt látszik elárulni, hogy az ezzel foglalkozóknak más forrásokból eredő adóképessége van. Viszont, hogy magában a fegyvertartásban és illetőleg a fegyverhasználatban is: kereső-foglalkozást épen úgy nem lehet látni, mint a miképen ugyanez még adóképességet sem bizonyít, mert a fegyver, mint vagyontárgy, tekintettel értékének sokszor jelentéktelen voltára is, nem mutatkozik alkalmasnak arra, hogy azt adóval terheljük.

Azonban, — és épen itt játszanak a kérdésbe bele ezeknek az adóknak a rendszeresítését és fentartását javasló «policiális» szempontok — tekintettel a vadászati- és fegyveradónak mindenkire egységesen és, nézetem szerint, különösen az előbbit illetőleg, túlságosan alacsony tételekben történt megállapítására is: az előbbi adó inkább a vadtenyésztés és a vadállomány-megóvás közgazdaságilag fontos érdekeinek, valamint a vadászat érdekeinek a fentartása és óvása szempontjából mutatkozik javasoltnak, az utóbbi pedig annak meggátlása szempontjából, hogy bárki a vadászatra alkalmas, tehát közbiztonsági szempontból is veszedelmesebb, lőfegyvereket egykönnyen tarthasson.

Elég tekintettel lennünk idevonatkozó törvényeinknek e két adónem kivetési és beszedési módozataira, az adóalanyok megállapítására, s különösen a vadászati jegy elnyerése szempontjából törvényileg szükségesnek megszabott bejelentésnek kellékeire és látta-mozására, az adómentességekre és az ez adók szempontjából felmerülő jövedéki kihágások megállapítására vonatkozó —, s végül azokra a rendelkezéseire, amelyek szerint mind a két adó a törvényben megállapított egész összegében fizetendő akkor is, ha valaki a vadászatot az adóévnek csupán egy — azonban harminc napot meghaladó — részében kívánja gyakorolni, avagy ha a fegyveradó kötelezettség az adóévnek a folyamán következett is be, hogy belás-

suk azt, hogy ezeknek az adóknak a behozatalánál és illetőleg a fentartásánál a fősúly valósággal arra a szempontra nehezedik, hogy úgy a vadászatra alkalmas lőfegyvereknek tartása, mint különösen a vadászattal való foglalkozás bizonyos, a törvényben szigorúan és szorosan megállapított feltételekhez legyen kötve, és hogy úgy a lőfegyver tulajdonosok, mint a vadászattal foglalkozók is, úgy egyfelől a fegyvereknek, és pedig még az állandóan adómentesített fegyvereknek is, bejelentési kötelezettsége folytán, mint utóbbiak a vadászati jegy előmutatására vonatkozó felszólítási jogosultság és illetőleg kötelezettség folytán, — amint ezt a célzatot a m. kir. belügy-, miniszternek 38.871/1883., 42.934/1886., 30.683/1894, és 121.184/1903. szám alatt kiadott körrendeleteiben, és a m. kir. pénzügyminiszternek 70.325/1888. és 60.148/1893. szám alatt kiadott körrendeleteiben foglaltak is oly szembetűnőleg igazolják, — mintegy állandó, nyilvános ellenőrzés alá helyeztessenek.

Ezeknek az adóknak ez a most kiemelt «policiaális» jellege különösen kitetszik. abból is, hogy — épen erre való tekintettel — mind általánosabbá válik az az óhajtás, amely főképen a vadászati adónak jelentékenyebb mértékben való emelését kívánja és pedig anélkül, hogy ennek az emelésnek a célja első sorban csakugyan a kir. kincstár érdekeinek az előmozdítása lenne. Ugyancsak kitetszik abból is, hogy lényegükben — legalább részben — szintén ugyanezt a célt kívánják szolgálni azok a törvény-, és illetőleg szabályrendeleti intézkedések is, amelyek a vadászati kihágásoknak, valamint az engedély nélkül való fegyvertartásnak a tényét jelentékeny joghátárral sújtják. Továbbá kitetszik abból is, hogy a gyakorlat azt igazolja, hogy úgy a jövedéki kihágások eseteiben, mint a vadászati kihágások és illetőleg a fegyvertartási szabályrendeletekben megállapított kihágások eseteiben, az alsóbb fokú eljárásokban, különösen egyes vidékeken, a büntetéseknek csaknem mindig fokozatosan szigorú mértékét alkalmazzák és hogy p. u. a m. kir. közigazgatási bírósághoz intézett felterjesztésekben a panaszokat felterjesztő hatóságok nem győzik eléggé hangsúlyozni azt, hogy különösen a vadászati adó jövedéki kihágásokra alkalmazott enyhébb büntetésekkel a törvénynek igazi célzatát elérni és megvalósítani nem lehet és ez okból a szintén magasabb fokban alkalmazott bírságoknak a fentartását kérik és javasolják. Hasonlóan kitetszik ez abból is, hogy különösen a vadászati jegy elnyerése iránt szükséges bejelentés láttamozásának a törvényben megállapított kellékeit a láttamozásra hivatott tisztviselők, a gyakorlatban általában szembetűnő célzat szerint, lehetőleg szigorítani igyekeznek. És mindenképpől kitetszik ez abból is, hogy a vadászati adó jövedéki kihágásoknak eseteire a törvény nem csupán — a többi adójövedéki kihágásoknál is általában szokásos —

pénzbírságot rendszeresítette, hanem (1883:XXIII. t.-c. 36. §. c) pont) azt a különösen súlyosnak, de az előbbi szempontból különösen célra-vezetőnek is mutatózó, ellenben az államkincstár szempontjából nemcsak nem előnyös, hanem azzal épen egyenesen ellenkezőnek mondható joghátrányt is, hogy azoknak, akik a vadászatról szól (1883:XX.) törvényben körülírt valamely kihágás miatt, avagy pedig az 1883:XXIII. t.-c. 42. §-ban körülírt valamely vadászati-és fegyveradó-jövedéki kihágás miatt jogérvényesen elmarasztaltattak, az arra hivatott közigazgatási tisztviselő a vadászati jegy elnyerése iránt benyújtott bejelentésnek a láttamozását, a büntetésnek végrehajtásától s illetőleg leteltétől számított három évig, megtagadni köteles; azaz tehát hogy az ilyenek ez alatt az idő alatt vadászatra jogosító vadászati jegyet általában nem nyerhetnek, és így tehát — a közzhatósági rendelkezés folytán — nem is juthatnak abba a helyzetbe, hogy vadászati adót fizethessenek.

Azonban még inkább szemünkbe fog tűnni ezeknek az adóknak most érintett és kidomborítani megkísérlett természete akkor, ha magokat az ez adók tekintetében felmerülő és a törvényben (42. §.) kimerítőleg felsorolt jövedéki kihágásokat tesszük megfigyelés tárgyává.

A törvény idevonatkozó rendelkezésének első öt pontja a vadászati adó jövedéki kihágásoknak az eseteit állapítja meg és pedig abban: a) ha valaki, akinek vadászati jegye van, ezt az arra illetékeseknek felszólítására elő nem mutatja; b) ha valaki az illetékeseknek felszólítására a vadászattal azonnal fel nem hagy s nevét és lakását a felszólítónak meg nem mondja, zálogot nem ad és a felszólítót a legközelebbi község előljáráságához követni nem akarja, avagy a felszólításra hamis nevet vagy lakást mond be; c) ha valaki a saját nevére szóló vadászati jegyét használat végett másnak adja át; d) ha valaki, anélkül hogy vadászati jegye lenne, vadászik, vagy pedig ezt másnak nevére szóló, avagy érvényességére nézve már lejárt vadászati jegynek a használatával teszi; s végül e) ha valaki meghamisított vadászati jegynek a használata mellett vadászik.

Viszont a törvény idevonatkozó rendelkezésének hatodik — f) — pontja a fegyveradó-jövedéki kihágásoknak az esetét abban állapítja meg, ha valaki adóköteles fegyverét az adó alól elvonja, eltitkolja, avagy pedig a törvényben adómenteseknek nyilvánított lőfegyvereket vadászatra használja.

Nem lehet kétség az iránt, hogy az állami költségvetési és illetőleg ezt pótló felhatalmazási törvény hiányának az állapota a vadászati adó-jövedéki kihágásoknak a törvényben ilyképen megállapított esetei közül csupán a d) pont alatt említett arra az esetre

nézve támaszthat kételyeket és a megoldásra nehézségeket, ha valaki érvényes vadászati jegy nélkül, vagy — természetesen — ezt helyettesítő fegyveradóigazolvány nélkül vadászik, ami, a dolog természetéből kifolyólag, magában foglalja az érvényességére nézve már lejárt vadászati jeggyel való vadászásnak az esetét is, amennyiben a többi esetek, nézetem szerint, szükségképen teljesen egyenlő jelentőségűeknek veendőek, akár állami költségvetési és illetőleg ezt pótló felhatalmazási törvény létének, akár pedig ily törvény hiányának az idején követtessenek el. Viszont a fegyveradójövedéki kihágásoknak a törvényben megállapított esetei közül csupán az adóköteles lőfegyvernek az adó alól való elvonása, eltitkolása lehet az az eset, amely felvetett kérdésem szempontjából szintén vitára szolgáltatathat okot, mert a törvényben megállapított másik eset szintén kétségtelenül olyan, amelynek elbírálásánál az állami költségvetési és illetőleg ezt pótló felhatalmazási törvény létének, avagy hiányának az állapota, nézetem szerint, befolyást nem gyakorolhat. Így p. u. a m. kir. közigazgatási bíróság 15875/1905. P. sz. a. hozott ítélete kimondotta azt, hogy a megszerzett vadászati jegy előmutatására vonatkozó kötelezettség az állami költségvetési- és illetőleg ezt pótló felhatalmazási törvény hiányának idején is fenáll, és hogy e kötelezettségnek az elmulasztásával az előbbieken idézett (42. §.) törvényszakasz *a*). pontjában körülírt vadászatiadó jövedéki kihágás ily időben is kétségtelenül elkövethető. Említésre méltó ugyanez az ítélet azért is, mert ennek megokolása kifejezésre juttatta azt az elvet szintén, hogy a fenálló jogszabályok szerint — a tett elkövetésének napjától számítandó hat hónap alatt megindítandó jövedéki vizsgálat (1883. évi XXIII. t.-cz. 46. §) a pénzügyi tisztviselő részéről ily időben is teljes joghatállyal foganatosítható.

A vadászati- és a fegyveradójövedéki kihágásoknak tehát szorosán ezeket a mostan körülírt eseteit méltatván figyelemre: ezekre vonatkozólag több oldalról az a nézet merült fel, hogy az állami költségvetési és illetőleg ezt pótló felhatalmazási törvény hiányának az ideje alatt az adófizetési kötelezettség — és ilyképen a vadászati- és a fegyveradó fizetési kötelezettség is — szünetelvén: ezeket a mostan körülírt jövedéki kihágásokat ebben az állapotban elkövetni általában nem lehet.

Ez a nézet, amely tudomásom szerint sokszor foglalkoztatta pénzügyi közigazgatásunkat és jogszolgáltatásunkat is, csupán futólagos tekintetre kápráztathat el valakit. Mert ez a nézet könnyelműen, avagy talán szándékosan nem veszi észre azt, hogy a benne foglalt következtetésnek közbeeső előzménye a valóságot nem fedi.

Egyfelől ugyanis az a tétel, hogy: . . . «mivel az állami költségvetési és illetőleg ezt pótló felhatalmazási törvény hiányának idején

adót fizetni nem tartozunk»... és másfelől az a következtetés, hogy:... «tehát az ily törvények hiányának idején vadászati- és illetőleg fegyveradó-jövedéki kihágást elkövetni nem lehet»..., kétség-telenül csak akkor állhatna meg és csak akkor lehetne meggyőző igazságú, ha e tétel és e következmény között még egy, a láncolatot megállapító másik tétel is helyet foglalhatna és megállhatna, az t. i., hogy:... «a vadászati- és a fegyveradó-jövedéki kihágás pedig a vadászati- és illetőleg a fegyveradónak a nem fizetésében áll».

Ez az utóbbi tétel azonban így fel nem állítható s illetőleg ennek való volta jogosan nem vitatható.

Mindenekelőtt a vadászati adó-jövedéki kihágásnak a szempontjából fontolóra kell venni ugyanis azt, hogy a vadászati jegynek az elnyerésénél, bár egymásba kapcsolódóan, de lényegében: kettős eljárás forog fenn. Az egyik az e jegy elnyerése iránt szükséges és az 1883:XXIII. t.-c.-ben (28., 29., 30. és 33. §.) megállapított kellékeknek megfelelő bejelentésnek az erre illetékes közigazgatási tisztviselőnél (járásí szolgabírónál, városokban a polgármesternél, s Horvát-Szlavonországokban az első fokú közigazgatási hatóság főnökénél) való benyújtása és ez által való láttamozása, valamint a bejelentő fél részére való visszaadása. A másik pedig az ily módon láttamozott és a vadászati jogot gyakorolni kívánó fél részéről bemutatott, valamint az arra vezetett elismervénnyel ottan visszatartott és a számadásokhoz csatolt bejelentés alapján és nemkülönben az ez alkalommal felszámított adóösszegnek lefizetése mellett, a vadászati jegynek és illetőleg a törvény 2. §-ában említett egyének részére a vadászati jegyet helyettesítő névre szóló fegyveradó-gyószványnak a m. kir. adóhivatal által való kiadása.

Viszont a fegyveradó-jövedéki kihágásnak szempontjából fontolóra kell venni azt, hogy a fegyveradónak tárgyaiul szolgáló fegyvereket és nemkülönben az emlék-, vagy családi ereklyeként tartott, továbbá a magánosok fegyvergyűjteményeiben már használaton kívül levő régi szerkezetű, valamint végül a kizárólag céllövészetre használt lőfegyvereket a törvény értelmében (14., 15. és 16. §.) az illető községnél (városi adóhivatalnál) egyenként és a törvényben megállapított időben és módon be kell jelenteni. Az adóköteles pedig a reá kivetett fegyveradót az adóívnek kézbesítésétől számított 15 nap alatt a községnél (városi adóhivatalnál) befizetni tartozik. Fontolóra kell venni ennek szempontjából továbbá azt, hogy azokra nézve, akik fegyveradót és vadászatiadót is fizetnek, a törvény (13. §.) azt rendelte, hogy ezeknek adóját a m. kir. adóhivatalok vetik ki és szedik be és hogy ezeknél a kivetésnek alapjául szintén az adóköteleseknek bejelentései szolgálnak. Az ilyeneknek — az előbbiektől szerint — láttamozás alá eső bejelentéseire nézve viszont a törvény

(28. §.) azt kívánja meg, hogy azokban a bejelentőnek, valamint a 2. §-ban említett és név szerint felsorolandó családtagoknak és cselédeknek vadászatra használható fegyverei számszerint és a csövek száma szerint is, részletesen megjelölendők. Bár új jogszabályaink (1909:XI. t.-c. 22. és 28. §., 142212/1912. sz. pümin. körrendelet I. 5. pont., és 50000/1913. pümin. sz. hivatalos összeállítás 77. §.) a fegyveradónak a kir. adóhivatalnál való fizethetését megszüntették, amennyiben ezek szerint most már a fegyveradót mindenki kivétel nélkül a községnél (városnál) fizeti, tehát azok is, akik a kir. adóhivatalnál vadászatijegyet váltanak: nem lehet kétséges, hogy az adó alá eső lőfegyvereknek a törvénynek előbb idézett rendelkezései által rendszeresített törvényes idejű összes bejelentései, — tehát ilyenképpen a vadászatijegy elnyerése iránt benyújtott bejelentésben eszközölt bejelentései is, — az ezeket eszközölőkre nézve a fegyveradójövedéki kihágásnak a fenforgását kizárják. Ezt mondotta ki a m. kir. közigazgatási bíróságnak 5207/1909. P. sz. a. hozott ítélete is, amely szerint oly esetben, amikor a fegyver tulajdonosa, aki az előző adóévre vadászati- és fegyveradóját lefizette s vadászatijegy elnyerése iránt való bejelentését, láttamozás céljából és pedig ennek az előző adóévnek a letelte előtt, a főszolgabírónál bemutatta s ebben adóköteles lőfegyverét is a törvény rendelkezéseinek megfelelően feltüntette: a fegyveradójövedéki kihágásnak a fenforgása megállapíthatónak nem találtatott, jöllehet a láttamozott bejelentést a főszolgabíró — éppen az állami költségvetési és illetőleg ezt pótló felhatalmazási törvény hiányának okából — a bejelentést tevőnek vissza nem szolgáltatta.

Az adóköteles lőfegyvereknek ez adó alá való bejelentésére vonatkozólag fontolóra kell még vennünk azt is, hogy ezeknek, amennyiben azok nem az adóév folyamán szereztettek meg, avagy azoknak adókötelezettsége nem az adóév folyamán következett be a törvényben meghatározott időben, évenként kell megtörténnie, mert míg az 1883:XXIII. t.-c.-et megelőzően hatályban volt 1875:XXI. t.-c. (21 és 22. §.) csupán az általános összeírásnak megtörténte után szerzett adóköteles lőfegyverekre nézve rendelte el azoknak a községi előljárásnál leendő bejelentését, ellenben az adókivetésnek alapjául a lőfegyvereknek minden évben házanként való összeírását rendszeresítette, addig a fegyvereknek ezt az összeírását a jövőre mellőzván (39280/1883. sz. pümin. körrendelet), a fegyveradó kivétési lajstromoknak a községi közegek (városi adóhivatalok) által leendő elkészítésének alapjául (17. §.) a bejelentésekben foglalt adatokat jelölte meg. A törvényben (55. §.) foglalt felhatalmazás alapján kiadott 39280/1883. sz. pümin. utasítás pedig, éppen e rendelkezéseknek egybevetéséből következően, szintén határozottan megállapí-

totta azt, hogy ezeknek a bejelentéseknek valósággal évenként kell eszközöltetniök. Különbösen ugyanezt az elvet emelte érvényre — a 17514/1901. P. sz. és 19680/1904. P. sz. ítéletekben kifejezésre jutott előbbi gyakorlattal szemben — a m. kir. közigazgatási bíróságnak 775. sz. elvi jelentőségű határozata is.

Az elmondottakból lehetetlen, hogy nyomban szemünkbe ne tűnjön az a jelentékeny különbség, amely a vadászatijegy elnyerése iránt szükséges bejelentés és az adóköteles fegyvernek adó alá való bejelentése között, természetére és jelentőségére nézve fenforog. A vadászatijegy elnyerése iránt szükséges bejelentésnek benyújtása, láttamozása és visszaadása tekintetében megállapítva levő eljárás mintegy teljesen önállósult a vadászatiadó lefizetésére vonatkozó eljárással szemben, úgy hogy a vadászatijegyet elnyerni kívánó felek javára a jogorvoslati eljárás is tulajdonképpen az annak elnyerése iránt szükséges bejelentésnek hatósági láttamozása tekintetében van biztosítva (1883: XXIII. t.-c. 38. §. 1896: XXVI. t.-c. 81. §. 2. pont), míg nem a vadászatiadó jogosságának és helyességének a kérdése, figyelemmel főképpen az adónak határozott összegben történt megállapítására és mindenképpől fizetésének módozatára, alig kerülhet elbírálás alá, hanem ha esetleg csupán az adó törlésének és — különben nézetem szerint helyet nem is foglalható — (m. kir. közigazgatási bíróság 10797/1915. P. sz. ítélet) visszatérítésének kérdésével kapcsolatban. Ebben a körülményben keresendő az oka annak is, hogy a közadók kezeléséről szóló törvények (1883: XLIV. t.-c. 7. §. 3. a) pont; 1889: XXVIII. t.-c. 15. §. III. 1. pont; 1909: XI. t.-c. 8. §.; 1912: LIII. t.-c. 25. §. 2. a) pont) szintén csupán a fegyveradónak jogossága és helyessége tekintetében felmerülő jogorvoslatokról tesznek említést. Viszont a fegyveradó tekintetében megkívánt és az elmondottak szerint, közvetlenül a fegyveradónak a kivetését eredményező, bejelentésnek az elbírálása, a fegyveradó kivetésének és beszedésének az eljárásával szemben ilyenképpen önállósultnak nem vehető. Ennek tekintetében külön önálló jogorvoslati eljárás sem áll fenn, hanem a bejelentésben foglaltak elbírálására vonatkozólag, — így pl. az adómentesnek bejelentett lőfegyvereknek ilyenek gyanánt el nem fogadása, avagy a bejelentésben feltüntetett csövek számának el nem fogadása tekintetében — a jogorvoslat kétségtelenül csupán az adónak jogossága és helyessége kérdésében érvényesíthető jogorvoslati eljárás útjára tartozik.

Mindezekből az elmondottakból szükségképpen kell következnie annak, hogy aki érvényes vadászatijegyet és illetőleg ezt helyettesítő fegyveradó-igazolványnak van a birtokában: az az 1883: XXIII. t.-c. 42. §-ának d) pontjában körülírt vadászatiadó jövedéki kibágásnak az elkövetése nélkül vadászhatik; valamint hogy aki lőfegy-

verére vonatkozólag a bejelentést törvényes határidőben és törvényes módon eszközölte: a fegyveradó-jövedéki kihágásnak az elkövetése nélkül lehet ennek a birtokában és pedig mind a két esetben, még akkor is, ha netalán a vadászatiadót és illetőleg a fegyveradót le sem fizette volna.

Ennek kell következnie az elmondottakból annyival inkább, mert a kifejtettek igazolják, hogy a vadászatiadó, a szó legteljesebb értelmében, kizárólag önkéntes befizetés útján rovandó le. Annak kényszerű behajtását a törvény nem is ismeri, mert az, — mint amiképpen az 50000/1913. pümin. számú hivatalos összeállítás (31. §. c) pont) is oly helyesen mondja, — csakugyan egy . . . «lerovás alapján előírandó adó». Annak, aki a vadászatijegy elnyerése iránt benyújtott bejelentését az arra hivatott közigazgatási tisztviselőnek, — a törvényben megszabott kellékek fenforgása esetében különben köteleességszerűen teljesítendő — láttamozásával visszakapta: vadászatiadó fizetési kötelezettsége, pusztán ennek a körülménynek folytán, még be nem következett, mert annak még mindig teljesen tetszésére van bízva az, hogy ezt a láttamozott bejelentést a m. kir. adóhivatalnál valósággal be akarja-e mutatni, avagy nem? és hogy ennek alapján a vadászatijegyet valósággal el akarja-e nyerni, avagy nem? Teljesen tévesek voltak tehát, — nézetem szerint — azok az alsófokú határozatok, amelyek oly esetekben, amikor — és pedig éppen a fenforgó állami költségvetési és illetőleg ezt pótló felhatalmazási törvény hiányának okából — az erre illetékes közigazgatási tisztviselő a benyújtott bejelentést nem láttamozta és azt a benyújtónak vissza nem adta: — a vadászatijegynek kiadása előtt elő sem iratható és esedékessé sem válható vadászatiadót, — amelyre a 67648/1888. sz. pümin. körrendelet kimondotta azt is, hogy azt a községi közegek (városi adóhivatalok) jogérvényesen be nem szedhetik és hogy annak beszédésénél ezek a vadászatijegyet igényelő feleknek érdekében csupán ez utóbbiak felkérésére, közvetítőképpen működhetnek közre, — a bejelentést tevőtől utólag azon az alapon követelték, mert ennek az adónak fizetési kötelezettsége — a jelzett határozatok meg nem állható álláspontja szerint — már e bejelentésnek láttamozás végett eszközölt benyújtásával beállott; és m. kir. közigazgatási bíróságunk, ezen az alapon, több ítéletében (pl. 10553/1907. P., 10724/1907. P., 12711/1907. P., 12946/1907. P., 19493/1907. P., 19494/1907. P., 20197/1907. P., 20340/1907. P., 24378/1907. P. számok alatt) a törvénynek megfelelően adott helyet az ily határozatok ellen benyújtott panaszoknak s panaszosokat helyesen mentette fel ennek a tőlük utólag követelt vadászatiadónak a megfizetési kötelezettsége alól.

Talán nem is szükséges külön megjegyzés tárgyává tenni azt, hogy ezekben az esetekben különben az arra illetékes közigazgatási

tisztviselő a vadászatijegy elnyerése iránt benyújtott bejelentéseknek a láttamozását nem törvényes alapon nem eszközölte, mert — a mint ez a m. kir. közigazgatási bíróságnak számos ítéletében s többek között a 778. sorszám alatt leközlött elvi jelentőségű határozatban is kimondást nyert, — a láttamozás kizárólag az 1883: XXIII. t.-c. 36. §-ának a) — e) pontjaiban kimerítőleg felsorolt esetekben tagadható meg, már pedig a megtagadásnak okaúl vett eset, — t. i. az állami költségvetési és illetőleg ezt pótló felhatalmazási törvénynek hiánya, — ezek közé a törvényben szorosán megállapított esetek közé nem sorolható. Mint a miképpen ez a m. kir. közigazgatási bíróságnak 26736/1907. P. sz. ítéletében is megállapítást nyert: hasonlóan tévesek, az előbbieken kifejtett alapon, azok az alsófokú határozatok is, amelyek a vadászatiadó jövedéki kihágásoknak felmerülte esetében, a törvényben (1883: XXIII. t.-c. 43. §.) megszabott jövedéki bírságnak a kirovása mellett, a vadászatiadónak a lefizetését is követelésbe hozzák, mert a vadászatiadó jövedéki kihágásoknak következményeül a törvény nem a vadászatiadónak a megfizetését, hanem kizárólag a jövedéki bírságnak a kirovását állapítja meg és így, — mint a miképpen ezt pl. a m. kir. közigazgatási bíróságnak 26736/1907. P., 11963/1908. P. és 19121/1909. P. sz. a. hozott ítéletei is kimondották, — a vadászati adójövedéki kihágásnak az eseteiben a vadászatiadónak a lefizetése jogosan még aktor sem követelhető, ha a vadászatiadó jövedéki kihágásnak a büntethetősége a törvény (46. §.) értelmében el is évült.

Ha elképzelhetnők tehát annak az esetét, hogy valaki a vadászatnak gyakorlására jogosító vadászatijegyet a vadászatiadónak a lefizetése nélkül megkapná: — mint a miképpen már előbb is reámutattam, — kétségtelen, hogy az illető az által, hogy valósággal vadászott, az 1883: XXIII. t.-c. 42. §. d) pontjában körülírt vadászatiadó jövedéki kihágást nem követhetné el. Éppen úgy, a mint szorosán nem sorolható az idézett törvényszakaszban kimerítőleg felsorolt vadászati adójövedéki kihágások közé az az eset sem, ha olyas valakit érnének vadászaton, aki a különben érvényesen kiállított vadászatijegyet a törvényben (36. §.) felsorolt kellékek hiányában szűkölködve nyerte volna el. Mert ha ez az utóbbi eset valakire nézve utólag kiderül: erre nem a jövedéki kihágásokra vonatkozó rendelkezések alkalmazásának van helye, hanem a törvény szerint (37. §.) annak, hogy a vadászatijegy és illetőleg az ezt helyettesítő fegyveradóigazolvány, az arra hivatott közigazgatási tisztviselő által, azonnal visszavonassék és pedig a nélkül, hogy ennek birtokosa e miatt valamely megtérítést, avagy kárpótlást igényelhetne.

Ennek az utóbb említett kérdésnek a tisztázásához járultak hozzá azok a — tudomásom szerint — nem kis számmal előfordult.

esetek, amelyekben valaki mást vadászcselédjéül, a vadak gondozására és vadászterületek őrzésére hivatott cselédjéül, illetőleg mező-, szőlő- és erdőgazdaságánál csószül, pásztorul és erdőkerülőül (1883: XXIII. t.-c. 6. §. *b*), *c*) és *d*) pont) jelentett be s ezek részére, az idézett törvényszakasznak utolsóelőtti bekezdése alapján, a törvénynek (34. §.) megfelelően, az adómentességet igazoló vadászati-jegyvet helyettesítő fegyveradó-igazolványt megszerezte, ellenben utóbb kiderült, hogy az illető ő hozzá ily szolgálati viszonyban valósággal nem áll. Ezekben az esetekben, — amelyeknek minél hathatósabban leendő elkerülését czélozzák, a m. kir. belügyministernek 42934/1886. és 121184/1903. sz. körrendeletei is, — mint a miképen ezt a m. kir. közigazgatási bíróságnak p. u. a 13603/1909. P., 13318/1910. P. és 12687/1912. P. sz. ítéletei kimondották, — az ily igazolványt nyert egyénekre nézve a vadászatiadó jövedéki kihágásnak a tényálladéka fenn nem forog, mert az ilyenek a törvény értelmében a vadászati-jegyvet helyettesítő fegyveradó-igazolvánnyal levén ellátva: mindaddig, amíg ennek birtokában vannak, azaz tehát mindaddig, amíg ez a törvényes úton és módon tőlük vissza nem vonatik, az 1883: XXIII. t.-c. 42. §-ának *d*) pontjába ütköző vadászatiadó jövedéki kihágást nem követhetnek el. Hogy az az eljárás, amelynél fogva a vadászati-jegyvet helyettesítő fegyveradó-igazolvány a valóságnak meg nem felelő adatok bemondása alapján, azaz tehát a hatóságnak tévútra vezetésével, szereztetett meg, — és pedig, természetesen, a bejelentőre nézve is, — más úton kerülhet jogi elbírálás alá, az más lapra tartozó kérdés. Itten ezúttal, ennek az esetnek a felemlítésével is, csupán annak különös kiemelését és megvilágítását céloztam, hogy az érvényes vadászati-jegynek és illetőleg a törvény szerint ezt helyettesítő névre szóló fegyveradó-igazolványnak a birtokában a törvény 42. §. *d*) pontjában körülírt vadászatiadó jövedéki kihágást elkövetni akkor sem lehet, ha feltennők, hogy annak birtokosa a vadászatiadót nem is fizette volna le.

A kifejtettek alapján tehát egyenesen következik, hogy a vadászati-jegy nem egyszerűen az adónak lefizetését igazoló nyugtatvány, hanem az annak elnyeréséhez törvényszerűen szükséges és a vadászati-jognak gyakorolhatására megszabott ama közrendészeti, közbiztonsági, sőt adópolitikai kellékek fenforgásának bizonyítására szolgáló okirat, amely kellékek hiányának esetében, az arra hivatott közigazgatási tisztviselő a vadászati-jegy elnyerése iránt benyújtott bejelentés láttamozásának megtagadására, és illetőleg a már kiállított vadászati-jegynek a visszavonására köteles. Már pedig figyelemmel erre, valamint figyelemmel arra is, hogy a kérdésben levő vadászatiadó jövedéki kihágásoknak a tényálladékát megállapító törvénynek a hatályát ez az állapot kétségtelenül sem meg nem szünteti,

sem pedig fel nem függeszti: — mint amiképen ezt a m. kir. közigazgatási bíróság számos ítéletében, — p. u. a 11829/1904. P., 1730/1905. P., 8509/1906. P. és 15344/1908. P. sz. a. hozottakban is, — kimondotta, — a vadászatijegynek birtoka nélkül az állami költségvetési és illetőleg ezt pótló felhatalmazási törvény hiányának idejében való vadászás: a vadászatiadó jövedéki kihágásnak a tényálladékát megállapítja. Magától értetődik, hogy ugyanez a szabály áll a vadászatijegyet törvényesen helyettesítő fegyveradó-igazolvány birtok anélkül való vadászásnak az esetére is.

Viszont a fegyveradó-jövedéki kihágásra vonatkozólag az előbbieken elmondottakból következik, hogy a fegyveradó-igazolvány elnyerésének tekintetéből is, a szükséges eljárásnak lényegileg szintén két része van; t. i. egyfelől a fegyvernek a törvényes időben és módon adó alá való bejelentése, és másfelől az adóköteles fegyver után a törvény (8. §.) értelmében járó fegyveradónak a megszabott határidőben (id. t.-c. 13. és 19. §.) való befizetése. Ennek a bejelentésnek a vadászatijegy elnyerése iránt szükséges bejelentéstől való különbségével már foglalkoztam. Ami azonban a fegyveradónak, és illetőleg a vadászati adónak a befizetését illeti: e között szintén egy igen lényeges különbséget észlelhetünk. Azt t. i., hogy míg a vadászatiadó, — az előbbieken kifejtettek szerint is, — kizárólag önkéntesen, tehát nem kényszer-behajtás útján, fizetendő be, addig a fegyveradó a törvényben megállapított befizetési határidőnek elmulasztása esetében, a törvény értelmében: a közadók módjára, végrehajtás útján, — bár késedelmi kamatok követelhetése nélkül, — (1883 : XXIII. t.-c. 20 §., 1912 : LIII. t.-c. 28. §. 6. pont; 50000/1913. pü. min. sz. hivatalos összeállítás 75. §. 7. pont) hajtandó be. A fegyveradónál tehát, — mint már jeleztem, — egyfelől a fegyver bejelentésének, és illetőleg másfelől az adó lefizetésének a cselekménye között még lazább az összefüggés, mint a vadászatiadónál egyfelől a vadászatijegy elnyerése iránt szükséges bejelentés benyújtása és láttamozása, és illetőleg másfelől a vadászatiadó lefizetése között; amiből szükségképen következik az, hogy pusztán a fegyveradó le nem fizetése még sokkal kevésbé jelentheti a fegyveradó-jövedéki kihágásoknak a tényálladékát, mint a vadászatiadó le nem fizetése: a vadászatiadó jövedéki kihágásokét.

Ilyképen tehát a fegyveradó-jövedéki kihágásnak — felvetett kérdésem szempontjából szóba jövő — esete valósággal nem a fegyveradónak be nem fizetésében, hanem a fegyvernek adó alól eltitkolásában, elvonásában, azaz tehát a törvényes kötelezettséggel megkövetelt s kellő időben való bejelentésnek az elmulasztásában áll. S így — tekintettel itten is arra, hogy a törvény ide vonatkozó rendelkezéseinek a hatályát ez az állapot szintén sem meg nem

szünteti, sem pedig fel nem függeszti: azt kell megállapítanunk, — amit a m. kir. közigazgatási bíróság számos ítéletében, — s így p. u. a 1329/1904. P. sz. a. hozottban is, — kimondott, hogy t. i. a fegyveradójövedéki kihágásnak kérdésben levő esete az állami költségvetési és illetőleg ezt pótló felhatalmazási törvény hiányának idejében is elkövethető.

Magától értetődik és az elmondottakból is következik tehát, hogy az állami költségvetési és illetőleg ezt pótló felhatalmazási törvény hiányának az ideje, a vadászati és fegyveradó jövedéki kihágásoknak az elbírálásánál, nem mint ezeket a jövedéki kihágásokat kizáró, hanem legfeljebb, mint a jövedéki bírság mértékének megállapításánál esetleg befolyással bírható enyhítő körülmény jöhet tekintetbe.

A vadászati- és fegyveradó jövedéki kihágások a m. kir. közigazgatási bíróság gyakorlatában.

A vadászatiadóról és fegyveradóról szóló és az 1875 : XXI. t.-c. helyébe lépett 1883 : XXIII. t.-c.-ünk, — amely a törvénynek 53. §-a értelmében az 1883. évi július hó 1-ső napjával lépett életbe, — immáron több mint három évtized óta van hatályban.

A törvénynek 38. §-a a vadászatijegy elnyerése iránt benyújtott bejelentésnek láttamozását megtagadó, avagy pedig a már kiszolgáltatott vadászatijegynek a visszavonását elrendelő határozatok ellen a további jogorvoslatot a közigazgatási bizottság előtt, Horvát-Szlavon országokban pedig a bán előtt, biztosította. A 47. §. viszont az rendelte, hogy a jövedéki kihágások tekintetében hozott határozatok ellen a felebbezéseknek a közigazgatási bizottsághoz, Horvát-Szlavon országokban a kir. pénzügyigazgatóhoz van helye; s egyszerűen azt, hogy az ezeknek eltérő végzései ellen igénybevett jogorvoslat tárgyában harmadfokban és végérvényesen a pénzügyminiszter, a pénzügyi közigazgatási bíróságnak törvényszerű megalkotásával pedig: ez a bíróság határoz.

A pénzügyi közigazgatási bíróságot az 1883 : XLIII. t.c. felállítván: ennek életbelépése óta az volt tehát a jogállapot, hogy a vadászati- és fegyveradó jövedéki kihágások tekintetében hozott másodfokú határozatok ellen, — azonban csupán e határozatoknak az elsőfokúaktól való eltérése esetén, — a jogorvoslat ez előtt a bíróság előtt volt gyakorlandó; ellenben a vadászatijegy elnyerése iránt szükséges bejelentés láttamozása tárgyában és a vadászatijegynek visszavonása tárgyában hozott határozatok a pénzügyi közigazgatási bíróságnak a hatáskörébe utalva még nem lettek.

Az 1897. évi január hó 1-ső napján életbe lépett 1896 : XXVI. t.-c. a m. kir. közigazgatási bíróságot állította fel. Az előbbieken körülírt ügyek tekintetében azt a változtatást eszközölte, hogy a 81. §. I. 2. pontja szerint ennek a bíróságnak a hatáskörébe utalta azoknak a közigazgatási bizottsági határozatoknak az elbírálását, amelyek a vadászatijegy elnyerése iránt benyújtott bejelentés láttamozása megtagadását, és a már kiszolgáltatott vadászatijegy visszavonásának az elrendelését mondották ki. És ennek a törvény-

helynek az idézésénél helyénvalónak látom annak rövid kiemelését, — ami, felfogásom szerint, szintén csupán arra a körülményre mutat rá, hogy a vadászatijegy kiadásának, illetőleg visszavonásának és általában a vadászatiadó fentartásának a kérdésénél döntőnek csakugyan nem pusztán a kir. kincstárnak az érdekét kell venni, — hogy a törvény itten a m. kir. közigazgatási bíróság előtt igénybeveendő jogorvoslatot csupán az olyan határozatok ellen kívánta megadni, a melyek a vadászatijegy elnyerése iránt szükséges bejelentés láttamozásának a megtagadását, és illetőleg a már kiszolgáltató vadászatijegy visszavonásának az elrendelését mondották ki. Azok ellen a határozatok ellen tehát, amelyek a bejelentés láttamozására vonatkozó igénynek helyet adtak, és illetőleg amelyek a vadászatijegyek a visszavonását el nem rendelték, — mint a miképen ennek kimondása a m. kir. közigazgatási bíróságnak 835/1907. P. sz. alatt hozott és az elvi jelentőségű határozatok gyűjteményében 776. sorszám alatt közzétett végzésében is olvasható, — ilyen jogorvoslatnak helye nincsen. Az idézett törvénycikk 82. §. I. 9. pontja pedig ugyancsak e bíróság elé utalta azoknak a közigazgatási bizottsági határozatoknak az elbírálását, amelyek a fegyver- és vadászatiadóról szóló 1883 : XXIII. t.-c. 42. §-a értelmében felmerülő jövedéki kihágások tárgyában döntenek. Ezekre az utóbb körülírt határozatokra nézve pedig még az érdemel külön felemlítést, hogy az 1896: XXVI. t.-c.-nek hivatkozott rendelkezései ezeket a határozatokat minden megszorítás nélkül, vagyis összességükben, utalták a m. kir. közigazgatási bíróság elbírálása alá, azaz tehát, — mint a miképen ezt a m. kir. közigazgatási bíróság számos ítéletében ki is mondotta, — hogy azt az előbb fennállott korlátozást, amely szerint az egybehangzó határozatok ellen további jogorvoslatnak helye nem volt, ezutánra fenn nem tartotta, illetőleg hallgatólagosan megszüntette.

Az elmondottakból kitűnik tehát, hogy a vadászati- és fegyveradó jövedéki kihágások tárgyában hozott közigazgatási bizottsági határozatok felett, amennyiben azok az elsőfokú határozatoktól eltérőek voltak, fennállásának időtartama alatt a pénzügyi közigazgatási bíróság ítél. A m. kir. közigazgatási bíróság fennállása óta pedig az e tárgyban hozott közigazgatási bizottsági határozatoknak, és ugyanígy a vadászatijegy visszavonása s. illetőleg a vadászatijegy elnyerése iránt szükséges bejelentés láttamozásának a megtagadása tárgyában hozott ily határozatoknak az elbírálása, és pedig minden megszorítás nélkül, azaz tehát olyan esetekben is, a melyekben ezek a másodfokú határozatok az elsőfokú határozatokkal egybehangzóak, utolsó fokban ez a bíróság ítél. Így nem lehet kétség az iránt, hogy egyfelől a pénzügyi közigazgatási bíróságnak

és illetőleg — ezt követőleg — másfelől a m. kir. közigazgatási bíróságnak a joggyakorlata ezeknek a jövedéki kihágásoknak az ügyében nem egy felmerült vitás kérdést tisztázott.

Ezeket óhajtanám a jelen alkalommal vizsgálódásom és megbeszélésem tárgyává tenni.

Ítélobírói működésem alatt ezen a téren bőséges alkalmam nyilott arra a tapasztalásra, hogy a vadászatiadó jövedéki kihágásoknak az 1883: XXIII. t.-c. 42 §-ában (a)—e) pontok) kimerítőleg felsorolt esetei közül a d) pontban körülírt eset az, amely a leggyakrabban kerül elbírálás alá. Azaz tehát az az eset, amelyben valaki anélkül, hogy érvényes vadászatijegye volna, avagy pedig, — ami természetesen ezzel egyértelmű, — másnak nevére szóló és illetőleg érvényességére nézve már lejárt vadászatijegynek a használata mellett vadászik.

Az e jövedéki kihágásra vonatkozó adataimnak a tárgyalásánál, — amely jövedéki kihágásnak a tényálladékát lényegileg ugyanígy írta volt körül az 1875 : XXI. t.-c. 15. §-a és 16. §-ának b) pontja is, — mindenekelőtt ki kell emelnem azt, hogy a törvény a «vadászás»-nak az ismertető jegyeit nem határozta meg, ami annyival inkább nehézségekre vezet, mert a mindennapi életben a vadászásnak általában használatos fogalma azt a fogalmat, amelyet ehhez a szóhoz a jogi életben, és különösen a szőnyegen levő adójövedéki kihágásnak az elbírálásánál fűzünk, nem fed. Ez az utóbbi fogalom az előbb jelzett általános fogalomnál kétségtelenül jóval szűkebb.

A vadászásnak itten alapul veendő fogalmát magából a törvényből kell lezármasztatnunk és összeállítanunk, és pedig különösen a vadászatról szóló 1883 : XX. t.-c.-nek 16. §-ában foglalt, valamint az az előtt érvényben volt 1872 : VI. t.-c.-nek 18. §-ában is már kimondva volt s az 1876 : XLIV. t.-c.-ben sem érintett abból a rendelkezéséből, hogy t. i. a vadászat csak lőfegyverrel, avagy pedig bár e nélkül, de lóháton bárminemű vadászegek használatával gyakorolható. A vadászatról szóló törvénynek ezt az itt is alapvető jelentőségű intézkedését egészíti ki az 1883 : XXIII. t.-c. 3. §-ának az a rendelkezése, amely szerint a — csupán a vadászatra használható — lőfegyverek után járó fegyveradón kívül, az aki a vadászati joggal is élni kíván : vadászatiadót is fizetni tartozik ; viszont pedig hogy az, aki ily fegyvert nem tart, de lóháton és bárminemű ebekkel vadászik : csak vadászati adót fizet.

Az idézett törvényrendekeéseknek egybevetéséből az következik, hogy az a vadászat, amelynek gyakorolhatása szempontjából annak rendje és módja szerint érvényes vadászatijegyet kell szerezni, és illetőleg amely, épen az ily érvényes vadászatijegynek a

birtoka nélkül, vadászatiadó jövedéki kihágásnak minősül: csupán kétféle lehet, t. i. egyfelől a vadászatra használható lőfegyverek igénybevételeivel való, és másfelől az ily lőfegyverek nélkül ugyan, de lóháton és bárminemű ebekkel (az 1883: XX. t.-c. helyesebb meghatározása szerint: «vadászébekkel») való vadászás.

Ezen az elven, — amelyet a m. kir. pénzügyminiszternek 3664/1888. sz. határozata is alapul veendőnek talált (Ardai Ignác és dr. Exner Kornél: Magyar jövedéki büntetőjog 281. §.), amikor kimondotta azt, hogy a vadnak törrel való elfogása ilyen elbírálás alá nem eshetik, valamint amelyre a m. kir. belügyminiszternek 2802/1890. sz. határozata is reámutatott, amikor megállapította azt, hogy a vadnak kézzel való elfogása vadászati kihágásnak szintén nem vehető, — mondotta ki, nézetem szerint helyesen, a m. kir. közigazgatási bíróság p. u. 19.554/1904. P. sz. alatt hozott ítéletében azt, hogy nyúlnak leütése és elfogása, ha ez a cselekmény lőfegyvernek, avagy lónak és vadászébeknek a használata nélkül történik: nem vadászatiadó jövedéki kihágás. S viszont p. u. 14.532—1911. P. sz. alatt és illetőleg 17.555/1909. P. sz. alatt hozott ítéleteiben, — mely utóbbi ítélet 961. sorszám alatt az elvi jelentőségű határozatok gyűjteményében is helyet foglal, — azt, hogy a vadnak törrel való elfogása ilyen jövedéki kihágásnak szintén nem minősíthető. Ellenben ugyanezen az alapon döntött a m. kir. közigazgatási bíróság p. u. 15.257/1908. P. és 16.709/1910. P. sz. alatt hozott ítéleteiben olyképen, hogy a lóháton és ebbel való vadászás, valamint a lóháton és agárral eszközölt nyúlfogás, ha ezt vadászati-jegynek a birtoka nélkül követik el: vadászatiadó jövedéki kihágás.

A vadászatra használt *lőfegyvernek* éppen ez a «*vadászatra használható*» volta egy olyan további kellék, amely, tapasztalásom szerint, a felmerült jövedéki kihágások elbírálásánál az erre hivatottakat a legtöbbször behatóan foglalkoztatja, és pedig annyival inkább, mert ennek a kérdésnek a fontosságát csupán emeli az a körülmény, hogy ez a kérdés a fegyveradó jövedéki kihágásnak a szempontjából is döntő jelentőségű, aminthogy a legtöbb esetben ez a két jövedéki kihágás a valóságban csakugyan összekapcsoltan is jelentkezik. Ez teszi nemcsak természetessé, hanem szükségszerűvé is azt — az ily jövedéki kihágásokra vonatkozó iratokból mintegy szembeszökő — körülményt, hogy úgy a csendőrségi feljelentésekben, mint a pénzügyőri tényleírásokban, valamint a lefoglalt fegyverekről kiállított hivatalos elismervényekben is olyan súlyt fektetnek annak a megállapítására, hogy a szóbanforgó lőfegyverek vadászatra alkalmasak-e, avagy nem? — s nemkülönben ugyancsak ez teszi sokszor szükségessé a cselekmény elkövetésénél használt lőfegyvernek szakértői megvizsgálását és illetőleg — ennek

alapján — a vadászatra használhatóságnak ily úton való megállapítását is, amelynek az esete szintén oly napirenden levőnek mondható.

El kell ismernünk, hogy ennek a kérdésnek az eldöntése, — különös tekintettel a lőfegyver-készítésnek műszakilag egyre tökéletesbedő voltára, a lőfegyverek rendszereinek oly annyira különböző voltára, a lőfegyvereknek felette könnyen kezelhető és különösen sokszor csupán pár kézmozdulat alkalmazása mellett szétszedhető, valamint így ez utóbbi körülmény folytán időleges oly könnyen használhatlan állapotba hozható voltára, s nemkülönben viszont azoknak könnyen rozsdásodható és egyébként megromolható voltára is, — a gyakorlatban nem kis nehézségeket okoz; amit még fokoz az a körülmény is, hogy sokszor a vadászatra alkalmasság, avagy alkalmatlanság csupán viszonylagos kérdés is lehet, amennyiben ugyanaz a lőfegyver némely vadnak a vadászására alkalmatlannak, másiknak a vadászására pedig alkalmasnak mutatkozik.

A gyakorlat ebben a tekintetben oda fejlődött, hogy *általában vadászatra alkalmasnak vesz minden olyan lőfegyvert — tekintet nélkül annak rendszerére, avagy állapotára, — a melylyel valamely vadat elejteni lehet.*

Ezen az alapon mondotta ki a m. kir. közigazgatási bíróság — tudomásom szerint — számos esetben azt, hogy ha valakit vadászterületen, vadászatijegynek a birtoka nélkül, egyébként vadászásra képesítő felszereléssel, azonban bizonyos mértékben szétszedett állapotban levő lőfegyverrel találunk; a fegyvernek ez az állapota magában véve a vadászatiadó jövedéki kihágásnak a tényálladékát még ki nem zárja. A mint p. u. ki nem zárná ennek a fenforrását az a körülmény, hogy az ily cselekvény elkövetésénél használt több csövű lőfegyvernek csupán az egyik csövén volna ravasz és így a többi cső ravaszának hiánya egyszersmind erre az egy csőre annak vadászatra használhatatlanságát nem bizonyíthatná. Mert, — mint a miképen ezt a m. kir. közigazgatási bíróság 1344/1910. P. sz. alatt hozott ítéletének a megokolásában olvashatjuk, — az egyik ravasznak hiánya könnyen pótolható, és voltaképen a fegyvernek szétszedett állapotával azonos hiányosság, amely az egyébként erre alkalmasnak mondott több csövű lőfegyvert vadászatra teljesen alkalmatlanná nem teszi. Ugyanezen az alapon mondotta ki a m. kir. közigazgatási bíróság tudomásom szerint egy esetben — és pedig szakértői vizsgálat és vélemény alapján — azt, hogy a galamblövésre használt «botfegyver»-rel is lehet vadászatiadó jövedéki kihágást elkövetni, valamint 20981/1913. P. sz. alatt hozott ítéletében azt, hogy a 12 mm-es kaliberű Flaubert-rendszerű lőfegyver is vadászatra alkalmasnak veendő, ami már csak annyival inkább helytálló, mert a 111.542/1912. sz. m. kir. pénzügy-

miniszteri körrendelet a 7 mm-es és ennél nagyobb kaliberű ily lőfegyverekre nézve is ugyanezt tartotta szükségesnek kimondani. Ugyanitt joggal vélem felemlíthetőnek azt, hogy ismerek olyan törvényhatósági szabályrendeletet, amely csupán a 6 mm-es és annál kisebb kaliberű Flaubert-rendszerű fegyverekre mondja ki, hogy ezekre a szabályrendeletnek a rendelkezései ki nem terjednek. És az előbbieken idézett ítéletben, valamint körrendeletben kifejezésre jutott ezt az álláspontot, felfogásom szerint, nem dönti meg a m. kir. közigazgatási bíróságnak 23.037/1910. P. sz. alatt hozott s az elvi jelentőségű határozatok gyűjteményében 1009. sorszám alatt közzé is tett ítélete sem, mert ebben egy olyan eset nyert elbírálást, amelyben a Flaubert-rendszerű fegyverrel a lövöldözés csak kisebb madarakra — verebekre és szarkákra — történt.

Ide tartozik, hogy felemlítsem a m. kir. pénzügyminiszternek az előbbieken hivatkozott 111.542/1912. sz. körrendeletéből azt a fegyveradó jövedéki kihágásnak a szempontjából is fontos rendelkezést, amely szerint az a lőfegyver, legyen az akár Flaubert vagy bármilyen más rendszerű, avagy mintájú (Bayard, Teschling, Mauserlein, Windchester stb.), amely vadászatra alkalmas: mint a törvény értelmében adóköteles, a törvényszerű bejelentési kötelezettség alá esik; valamint azt, amely szerint a 7 mm-es és ennél nagyobb kaliberű Flaubert-rendszerű fegyverek, már kaliberüknél fogva is, vadászatra alkalmasoknak tekintendők, s továbbá hogy vontcsőnek és köpenyes golyónak a használata mellett a kisebb (6 mm-es) kaliberű ilyen fegyverek is vadászatra használhatóknak minősítendők.

Tapasztalásom szerint azonban még nagyobb vitára és nehézségekre szolgáltat okot az a körülmény, hogy nemcsak a vadászás fogalma nincsen kellően körülírva és meghatározva, hanem nincsen meghatározva az sem, hogy *ez a cselekvény mikor veendő a cselekvő részéről teljesen befejezettnek?* Vajjon meg kell-e kívánni a cselekvény büntetethetőségének megállapításánál a vadnak valóssággal megtörtént elejtését?; avagy talán elég-e annak csupán megsebzése? Esetleg elég-e a lőfegyvernek lövésre való használata, tehát elsütése? Avagy végül talán még ennél is kevesebb előkészületi cselekvény is elegendő már arra, hogy a jövedéki kihágásnak a tényálladékat fenforgónak vehessük?

Nem kell bővebben bizonyítani azt, hogy az a törvényhozói célzat, amely a már kifejtettek szerint a vadászásnak, mint vadászati kihágásnak, avagy pedig mint vadászatiadó jövedéki kihágásnak a büntetésében megnyilatkozik és érvényesülést keres: nem volna elérve és nem is volna elérhető akkor, ha ennek büntetését ahhoz a feltételhez fűznénk, hogy a cselekvény folytán a vad való-

sággal elejtessék és a vadászónak birtokába kerüljön. Ha e kihágásoknak és jövedéki kihágásoknak a szabályozásában a vadtenyésztésnek és a vadállomány megóvásának s nemkülönbén a vadászat érdekei megóvásának is közgazdaságilag oly jelentékeny szempontjai azok, amelyek döntő jelentőségűek; és ha ezekhez járulnak a közbiztonsági és közrendészeti szempontok is: úgy kétségtelen, hogy mindezeknek a sérelmeiről lehet szólni már akkor is, ha a vadászattal foglalkozó egyén előtt levő vad, az ő erre irányzott cselekvénye folytán, teljesen elpusztítva, avagy életétől megfosztva még nem is lett és ha az a vadászónak birtokába még nem is jutott. Avagy különben miképen lehetne leküzdeni azokat a nehézségeket, amelyek az ily jövedéki kihágásoknak a büntetésénél abban mutatkoznak, hogy csak a legritkább esetek közé tartozik az, amikor a vadászterületen lőfegyverrel talált egyént valósággal a lövés pillanatában érik tetten; amikor elsütött lövése csakugyan vadat talál; avagy pedig az általa lelőtt vad valósággal birtokába is kerül? Csak ismerni kell beláthatatlan változatát azoknak a védekezéseknek, amelyekkel az ily cselekvénynek az elkövetésével vádlottak, épen e cselekvényüknek a leplezgetésére, élni szoktak, hogy ezek a — csaknem leküzdhetetlen — nehézségek annál inkább szemünkbe tűnjenek. Aki a jövedéki vizsgálati jegyzőkönyveknek immáron ezreit olvashatta: az ismeri azt a csaknem végnélkülinek látszó leleményességet, amelyet a vádlottak mentségükre igénybe szoktak venni. A fegyvernek csupán önvédelmi célból való magával vitele; annak véletlenül-, avagy pusztán kipróbálás és illetőleg céllövés okából történt elsütése; ugyancsak annak kóbor kutyák, macskák és szárnyasok, s nemkülönbén veszett kutyák pusztítására, vagy pedig verebeknek, szarkáknak és — mert tapasztalásom szerint ilyen is előfordult — némely vidék babonás felfogásából kifolyólag: beteggyógyítási célból csókáknak és varjaknak a lövésére való használata stb., mind olyan kifogások, amelyek ha figyelembe részesülhetnének, igazán a legtöbb esetben csaknem lehetetlenné tennék a cselekvénynek a megbüntetését.

Ezt a kifejtett szempontot látjuk érvényre jutni a m. kir. belügyministernek a vadászati kihágásokra vonatkozó több határozatában. Így a 3028/1892. számúban, amely szerint ha valaki engedély nélkül idegen vadászterületen fegyverének kakasát (ravaszát) lövésre készen tartja olyan szándékkal, hogy ha a vad felugrik, arra rálő: vadászati kihágást követ el. Ugyanígy a 3288/1891. számúban, amely szerint a lőfegyverrel az idegen vadászterületre való lépés: az 1883: XX. t.-c. 26. §-ában körülírt vadászati kihágásnak a tényálladékát foglalja magában. A 3530/1892. számú arra, hogy valakit az idegen területen engedély nélkül való vadászás kihágásában bűnösnek

találjanak, elégségesnek mondotta azt, hogy öt akkor ériék tetten, amikor lőfegyverrel vállán, erről az idegen vadászterületről kijött. A 3863/1891. és illetőleg az 1894/1888. számúak szintén azt mondták ki, hogy azokra, akiket idegen vadászterületen, karjukon töltött fegyverrel találnak, valamint akik az uradalmi erdőbe hatolván, ott, különböző irányban, lövésre készen, felfogott körben haladnak: a vadászati kihágásnak a tényálladéka beigazoltnak veendő. Ez következik a m. kir. belügyministernek 1006/1892. sz. határozatából is amely egy esetben a vadászati kihágás alól a felmentést azzal a megokolással mondotta ki, hogy vádlottnál a tett elkövetésekor semminemű vadászatra alkalmas eszköz, avagy fegyver nem volt.

És erre a szempontra tekintettel egészen természetesnek találhatjuk azt, hogy a pénzügyi közigazgatási bíróság mindjárt működésének kezdetén, az 1884. évi május hó 5-ik napján 395. sz. alatt hozott és az elvi jelentőségű határozatok gyűjteményében 15. sorszám alatt leközlött ítéletében annak a kijelentésére jutott el, hogy ha valakit vadászterületen, vadászatijegynek a birtoka nélkül, ellenben a vadászásra való előkészülettel találtak, — amennyiben t. i. nála lőfegyver, lőpor, sörét és vadászkutya is volt — reá nézve a vadászatiadó jövedéki kihágásnak a tényálladékát már ezek a körülmények beigazolják.

A pénzügyi közigazgatási bíróságnak gyakorlatában állandóan érvényben volt ez az elv teljes mértékben átment azután a m. kir. közigazgatási bíróságnak a gyakorlatába is, és így tehát ma is teljesen általánosnak veendő a gyakorlat részéről ilyképen érvényre emelt az a szabály, hogy *a vadászterületen, vadászatijegynek és illetőleg az ezt helyettesítő fegyveradó-igazolványnak a birtoka nélkül, ellenben vadászati felszereléssel való találás: elégséges arra, hogy az így talált egyénre nézve a vadászatiadó jövedéki kihágásnak a tényálladékát beigazoltnak vegyüik.*

Ennél az ilyképen tisztázott és megállapított elvnél is azonban további kétség merülhet fel arra nézve, hogy *a vadászati felszerelés alatt, amellyel a jövedéki kihágással terheltnek ellátottnak kell lennie, milyen felszerelést kell érteni?*

Nézetem szerint, és az állandóan ebben az irányban haladó gyakorlat szerint is, figyelemmel a vadászatnak kétféle módon üzhető voltára, ennek tekintetében teljesen elégséges az, ha az illető vadászt vadászterületen vagy egyfelől: lóháton, vadászebbel, vagy pedig másfelől: vadászatra alkalmas töltött lőfegyverrel és illetőleg bár töltetlen lőfegyverrel, de tölténnyel és esetleg a töltéshez szükséges szerekkel ellátottnak találják.

Ezt az elvet — és pedig azt a másik oldalról tekintve — megvilágítja a m. kir. közigazgatási bíróságnak 11004/1910. P. sz. alatt hozott

ítélete, amely olyan esetben, amelyben az elrendelt bizonyítási eljárás azt derítette fel, hogy a tettes a kérdéses időben vadászterületen lőfegyverrel volt ugyan, azonban nála pusztán egyetlen és pedig el nem süllhető töltényen kívül semmi más vadászati felszerelés nem volt: a vadászatiadó jövedéki kihágásnak a fenforgását nem állapította meg. És ugyanezt világítják meg azok a — tudomásom szerint — többször hozott ítéletek, amelyek a vadászatoknál alkalmazott azokat a hajtókat is, akik a vadászatnál való e közreműködésük alkalmával töltött lőfegyverrel, avagy pedig bár töltetlen lőfegyverrel, de emellett a töltésre alkalmas vadászati felszereléssel voltak ellátva, amennyiben érvényes vadászatijegyük nem volt: szintén a vadászatiadó jövedéki kihágásért vonták felelősségre és büntetés alá; ellenben a lőfegyverrel el nem látott, hanem p. u. csupán a bokrok verésére — tehát zajtűtésre — használt botokkal felszerelt ily hajtókat ennek vádja alól felmentendőknek találták.

Teljesen magától értetődő és épen ezért külön bizonyítást nem is igénylő dolog az, hogy pusztán egyetlen vadászatra alkalmas lőfegyverrel is, ha t. i. amellett a szükséges egyéb vadászati felszerelés is rendelkezésre áll, vadászatiadó jövedéki kihágást ugyanazzal az alkalommal több egyén is elkövethet. Ide vonatkozólag van tudomásom a m. kir. közigazgatási bíróságnak olyan ítéletéről, amely abban az esetben, amikor ketten együtt mentek vadászni és — a kellő vadászati felszereléssel — csupán egy lőfegyvert vittek magukkal, azonban beigazolást nyert az a körülmény, hogy a lőfegyvert a vadászterületen lövésre mind a ketten használták: a vadászatijegynek a hiányában szükölködő mind a két vádlottra nézve a vadászatiadó jövedéki kihágásnak a fenforgását állapította meg. Viszont van tudomásom olyan ítéletről is, amely lényegében ugyanezt az elvet jutatta érvényre, amikor olyan esetben, amikor az együttesen szintén csupán egy fegyverrel vadászatra ment és ugyanezt a fegyvert valósággal használt vadásztársaknak az egyike el volt látva érvényes vadászatijegygyel, a másika azonban ilyennek a hiányában szükölködött: erre az utóbbira nézve ennek a jövedéki kihágásnak a tényálladékát szintén fenforgónak állapította meg.

Egy további nehézséget szolgáltató körülményt kell és lehet abban is felemlítenem, hogy vannak olyanok, akik a vadászatiadó jövedéki kihágást azzal követik el, hogyha *nem azon vadászterületen, amelyen a vadászt szabadon gyakorolhatják, hanem azon kívül vadásznak*. Ezek az 1883: XXIII t.-c. 6. §-ának *b), c), d)* és *e)* pontjaiban felsorolt vadászcselédek, a vadak gondozására és a vadászterületek őrzésére alkalmazott cselédek, a mező-, szőlő- és erdőgazdaságoknál alkalmazott csőszök, pásztorok és erdőkerülők, valamint a hatóságilag felesketett erdőtisztek, erdőőrök és a kir.

erdőfelügyelőség személyzete, akiknél a vadászatiadó alól való mentességnek az igazolására, a törvény (34. §.) értelmében kiállított névreszóló fegyveradóigazolvány és illetőleg eskübizonyítvány szolgál és akikre vonatkozólag a törvény világosan azt jelenti ki, hogy ezek, azon a vadászterületen, amelyen alkalmazva vannak, vadászatra is használható lőfegyvert csupán a vadászterület tulajdonosának, avagy bérlőjének engedelmé mellett használhatnak és ottan csupán a vadászati törvénynek a korlátai között vadászhatnak; ellenben más vadászterületen a vadászatot, még a vadászati törvénynek a korlátai között is, csak a vadászatiadónak a lefizetése, azaz tehát a részükre kiállított érvényes vadászatijegynek a megszerzése mellett gyakorolhatják. Felmerülő esetekben ugyanis nem foroghat fenn semmi nehézség abban a tekintetben, amit a m. kir. közigazgatási bíróság számos ítéletében — így p. u. az 5419/1904. P. és 10503/1908. P. számok alatt hozottakban is — kimondott, hogy t. i. az ilyeneknek az alkalmaztatásuk területén kívül, vadászatijegynek a birtoka nélkül való vadászása: vadászatiadó jövedéki kihágás; azonban ezekre nézve a nehézséget az okozhatja és — tapasztalásom szerint — az is okozza, hogy az előbbieken kifejtett az az általános gyakorlat, amelynek értelmében a vadászatiadó jövedéki kihágás tényálladékanak a fenforgásához általában elégségesnek vesszük és kell is vennünk azt, ha valakit vadászterületen, vadászatijegynek a birtoka nélkül, ellenben vadászati felszereléssel találnak: az ilyenekre minden kétkedés nélkül nem alkalmazható. Nem alkalmazható pedig különösen azért, mert a gyakorlatban előfordult esetek igazolják, hogy az ilyeneknek őrizetére bízott vadászterületek olyan más vadászterületektől lehetnek határolva, amelyek az illetőknek az őrzésére bízva nincsenek, ellenben amelyeken az illetőknek szükségképen keresztül kell menniök akkor, ha ők az őrizetükre bízott vadászterületekre jutni óhajtanak. Ily esetekben, melyeknek körülményei ezeknek az eseteknek az elbírálásánál, természetesen, részletes vizsgálat és felderítés tárgyává teendők, pusztán az, hogy az ily egyén az őrizetére bízott vadászterületre menvén, más — határos — vadászterületen, bár vadászati felszereléssel ellátottan, csupán keresztülhalad, ellenben ottan lőfegyverét vadászatra semmiképen nem használja: a vadászatiadó jövedéki kihágás tényálladékanak a megállapítására még nem elegendő. Ugyanezt az elvet mondja ki a m. kir. közigazgatási bíróság 7746/1899. P. sz. alatt hozott és az elvi jelentőségű határozatok gyűjteményében 199. sorszám alatt leközöltt-, valamint 17724/1912. P. sz. alatt hozott ítélete is.

Igen sűrűn fordul elő az esete annak is, hogy a vadászati-jegy birtoka nélkül vadászók azzal a védekezéssel állanak elő, hogy a vadászat, amelyen résztvettek, *hivatalos vadászat* volt s hogy

ilyképen ők azon, vadászati jegynek a birtoka nélkül is jelen lehetnek.

A vadászatról szóló 1883:XX. t.-c. 19—24. §-ainak az egybevetéséből egyenesen következik, hogy ezen a címen való kivételes elbírálás alá kizárólag az olyan, és pedig a ragadozó vadaknak elpusztítása céljából hivatalból megtartott vadászatokon való részvétel esik, amely vadászatokat a mutatkozó szükséghez képest, esetről-esetre a közigazgatási bizottság, illetőleg annak elnöke, a vadászterület tulajdonosának, avagy bérlőjének egyidejűleg való értesítése mellett, s egyszersmind a m. kir. belügyminiszterhez tett indokolt jelentése mellett, engedélyezett. A most idézett törvény hivatkozott rendelkezéseinek meg nem felelő egyéb vadászatokon vadászati jegynek a birtoka nélkül való részvétel — mint amiképen a m. kir. közigazgatási bíróság ezt is számos ítéletében kimondotta, — a vadászati adó jövedéki kihágásnak a tényálladékát tehát kétségtelenül megállapítja.

A másnak nevére szóló vadászati jegynek használatával elkövetett vadászati adó jövedéki kihágásnak szempontjából az az eset fordul sokszor elő, hogy ha valamely családban az apának és a vele együttélő fiúnak a neve teljesen azonos: a vadászati jegynek a váltásánál nem tűntetik fel kellő határozottsággal és bizonyossággal azt, hogy vajjon a jegyet az apának, avagy a fiúnak a nevére kérik-e, hanem csak egyszerűen a mind a kettőre nézve teljesen azonos család- és egyéni nevet szerepeltetik. Ebből aztán az szokott következni, hogy az ilyképen kiállított vadászati jegyet mindig a tettenért egyén vitatja magának és illetőleg az ő nevére kiállítottnak. Ebben a tekintetben némileg irányt ad az a körülmény, hogy a törvényben külön rendelkezést találunk (36. §. a) pont) azokra a vadászati jegyet elnyerni akarókra, akik életüknek huszadik évét még el nem érték, és akik helyett a bejelentést atyjuknak, avagy gondnokuknak kell benyújtani; valamint (29. §.) arra nézve, hogy ha a vadászati jogot a folyamodónak a családtagjai szintén gyakorolni kívánják: a vadászati jegy elnyeréséért külön bejelentést kell benyújtani, melyet vagy a családfő, vagy pedig a családtag adhat be és amelynek a törvényben (28. §.) körülírt módon kell kiállítva lennie. Ezeknek a rendelkezéseknek szem előtt tartásával és illetőleg mindig feltéve azt, hogy a benyújtott bejelentésnek láttamozásánál az erre hivatott közigazgatási tisztviselő a kellő gondosságot pontosan betartja, mindenkor könnyű lesz eldönteni azt, hogy a vadászati jegyet valósággal kinek a részére szolgáltatták ki; hogy az kinek a részére érvényes; és hogy ilyképen tehát ezen az alapon az valósággal kit jogosít fel arra, hogy a vadászatot — jövedéki kihágásnak az elkövetése nélkül — gyakorolhassa?

Tapasztalásom szerint többször előfordul annak az esete is, hogy a vadászati jegy, amelynek használata mellett a vadászás történik, érvényességére nézve már lejárt. Úgy a vadászati adóra, mint a fegyveradóra, tudvalevőleg, az adóév a törvény (11. §.) szerint augusztus hó 1-ső napjával kezdődik és a következő évnek július hó 31-ik napjával ér véget. Eltekintve tehát attól a kivételes esettől, amikor a törvény (10. §.) értelmében a vadászati jegyet csupán harminc napra szóló érvénnyel állították ki, kétségtelen, hogy a vadászati jegynek az érvénye az adóév utolsó napjának a leteltével megszűnik. Ebben a tekintetben a helyes elv csupán az lehet, amit — tudomásom szerint — a gyakorlat is állandóan kifejezésre juttat és érvényre emel, és amit a vadászati adónak s illetőleg a vadászati adó jövedéki kihágásnak a sajátos természete is teljesen igazol, hogy az érvényére lejárt vadászati jeggyel annak tulajdonosa már az annak érvényességi idejét követő napnak első órájában sem vadászhat a vadászati adó jövedéki kihágásnak az elkövetése nélkül, és hogy az ilyen esetekben az új vadászati jegynek a hiányát a pusztán ez új vadászati jegynek a megszerzése céljából megtett kezdeményező lépések, — így pl. valakinek az új vadászati jegy megszerzése céljából megadott megbízás, avagy az új vadászati jegy elnyerése végett szükséges új bejelentésnek a benyújtása, — nem pótolhatják.

Tapasztalást tettem arra nézve is, hogy szintén többször előfordul a gyakorlatban a vadászati adó jövedéki kihágásnak a törvény 42. §-ának a) pontjában körülírt az az esete is, amelyet az által követnek el, hogy az, akinek vadászati jegye különben van, ezt a vadászati jegyét a törvényben (39. §.) felsorolt erre illetékes egyéneknek a felszólítására elő nem mutatja. Fontosnak vélem itt annak a megállapítását, hogy a m. kir. közigazgatási bíróság egy felmerült esetnek az elbírálásánál szükségesnek tartotta annak a részletes körülírását is, hogy az ilyen előmutatásnak milyen módon kell megtörténnie? Ez a jelzett eset abból állott, hogy a jövedéki vizsgálat azt állapította meg, hogy az e jövedéki kihágás elkövetésével vádolt egyén akkor, amikor az erdőőr a vadászati jegynek az előmutatására szólította fel, egy papírt távolról felmutatott ugyan, azonban mikor annak mivoltáról való közelebbi meggyőződhetés okából az erdőőr annak az ő kezébe leendő adását kívánta: ezt a kívánságot durván visszautasítva, annak a teljesítését megtagadta. Erre az esetre 33096/1912. P. sz. alatt hozott ítéletében, a m. kir. közigazgatási bíróság, az e cselekvényben vadászati adó jövedéki kihágásnak a tényálladékát megállapító közigazgatási bizottsági határozat ellen benyújtott panaszt elutasította, azaz tehát a most idézett a) pontban körülírt jövedéki kihágásnak a fenforgását szintén megállapította, és pedig azzal a megokolással, hogy: nem lehet

kétség a panaszolt határozatban elfoglalt annak az álláspontnak a helyessége iránt, hogy az 1883:XXIII. t.-c. 39. §-ában és illetőleg 24. §. a) pontjában körülírt előmutatása a vadászati jegynek nem vehető teljesítettnek akkor, ha a vadászati jegy tulajdonosa a felmutatásra felszólítónak kifejezett kívánságára, azt annak kezébe át nem adja, már csak azért sem, mivel annak ellenőrzése és megállapítása, hogy a vadászati jegy valósággal a vadászonak a nevére van-e kiállítva (1883:XXIII. t.-c. 42. §. c) pont), hogy annak érvényessége le nem járt-e (1883:XXIII. t.-c. 42. §. d) pont), vagy végül, hogy az meghamisítva nincsen-e (1883:XXXIII. t.-c. 42. §. e) pont), minden kétséget kizáróan csupán a vadászati jegynek *közvetlen közelből való beható megtekintésével és illetőleg annak átolvasásával eszközölhető*. Ugyancsak a vadászati adó jövedéki kihágásoknak erre a csoportjára vonatkozik a m. kir. közigazgatási bíróságnak a 13147/1904. P. sz. alatt hozott és az elvi jelentőségű határozatok gyűjteményébe is 628. sorszám alatt felvett ítélete is, amelyről a vadászati- és fegyveradó jövedéki kihágások büntetéséről szóló következő tanulmányomban még külön említést fogok tenni, s amely szerint ha valaki otthon hagyott vadászati jegyét vadászat közben, hivatalos felszólításra felmutatni nem képes, azonban a vadászattal felhagyva, vadászati jegyét még *aznap utólag* bemutatja: ennek a mulasztásnak okából nem büntethető azzal, hogy vadászati jegyét tőle visszavonják, avagy pedig hogy tőle a vadászati jegy elnyerése iránt szükséges bejelentésnek a láttamozását a következő három évre megtagadják.

Végül, a vadászati adó jövedéki kihágásoknak a m. kir. közigazgatási bíróság gyakorlatában csak nagy ritkán, avagy alig előforduló egyéb neveit ezúttal mellőzvé: fel lehet említenem, hogy ismerek ítéleteket, amelyek a 42. §. c) és d) pontjaiban körülírt oly jövedéki kihágási esetekre vonatkoznak, amelyekben valaki a saját nevére szóló vadászati jegyet használatra másnak adja át, és illetőleg amelyekben valaki másnak a nevére szóló vadászati jeggyel vadászik. Az ilyen esetekre szintén fontosabb jelentőségű lehet mindaz, amit a fentebbiekben az ugyanolyan nevű családtagok részéről közösen használni óhajtott vadászati jegyek tekintetéből már elmondottam. S viszont magától értetődik és a gyakorlatban — tudomásom szerint — több ítéletben kifejezésre jutott, de a törvény határozott szavaiból is egyenesen következik annak az elvnek is a helyessége, hogy a 42. §. c) pontjában körülírt jövedéki kihágásnak az ismertetőjegyei fel nem találhatók ottan, ahol a vadászati jegynek a tulajdonosa az ő vadászjegyét másnak tudatosan nem adta át, hanem ahol az ezt használó másik egyén a tulajdonosnak erre irányuló akarata nélkül jutott ennek birtokába. Annak a megvilágítására pedig, hogy az az általános jogi elv, hogy t. i. büntett, vétség, avagy kihágás

csupán az a cselekvény, amelyet az arra hivatott külső jogforrás ilyenek kijelöl, teljes mértékben alkalmazást kell hogy nyerjen a vadászati adó jövedéki kihágások terén is: felhozhatom példaképpen a m. kir. pénzügyi közigazgatási bíróságnak 1137. sorszámú elvi jelentőségű határozatában elbírált esetet, amely ítélet szerint akkor, ha a vadászatbérlőnek tagadásával szemben nem lehet megállapítani azt, hogy ő valósággal vadászott, terhére pusztán azért, mert ő, kinek bérelt vadászterülete van, vadászati jegyet nem váltott, vadászati adó jövedéki kihágás címén bírság ki nem róható. Ugyancsak a 12426/1913. P. szám alatt elbírált esetet is, amely szerint pedig az az egyén, aki vadászcselédet alkalmaz anélkül, hogy saját vadászterülete lenne: csupán ez által a cselekvénye által még vadászati adó jövedéki kihágást nem követ el.

A fegyveradó jövedéki kihágások eseteit az 1883 : XXIII. t.-c. 42. §-ának *f)* pontja írja körül, és pedig olyképen, hogy *fegyveradó jövedéki kihágást* követ el az, aki adóköteles lőfegyverét az adó alól elvonja, eltitkolja, vagy pedig a törvény 5. §-ának *b), c), d), e)* és *f)* pontjaiban adómenteseknek nyilvánított lőfegyvereket vadászatra használja.

Ezeknek a jövedéki kihágásoknak első esete, mint amiképen ezt már előző tanulmányom során részletesebben kifejtettem, és amiképen ez a m. kir. pénzügyminiszter 111542/1912. sz. körrendeletének 4. pontjából is következik, az *adóköteles lőfegyvernek — a törvényben előírt módon és időben — adó alá való be nem jelentésében áll.* A kifogások pedig, amelyek ennek a jövedéki kihágásnak a m. kir. közigazgatási bíróság részéről való elbírálása során felmerülnek: rendszerint a fegyvernek vadászatra alkalmatlan voltában, annak az adómentes lőfegyverek sorába tartozó voltában, — ugyancsak annak már adó alá bejelentett voltában — és illetőleg abban állanak, hogy a kérdésben levő lőfegyver nem annak az egyénnek tulajdona, akinek terhére a jövedéki kihágásnak az elkövetését róvják, avagy pedig hogy az előző tulajdonos ezt a fegyvert adó alá már bejelentette és hogy ez után a fegyveradót már meg is fizette.

A lőfegyver vadászatra alkalmatlan voltának a kérdéséről már az előbbieken részletesen megemlékeztem, és pedig ottan, ahol a vadászati adó jövedéki kihágásokról szólnán, azt adtam elő, hogy ezt az utóbb említett jövedéki kihágást csupán vadászatra alkalmas lőfegyverrel lehet elkövetni. E tekintetben tehát legyen elég e helyütt csupán az, ha a már elmondottakra utalok.

A *fegyver adómentességének* e kérdésénél mindenekelőtt röviden reá kell mutatnom arra, hogy ennek a kérdése milyen viszonyban áll az előbb említetttel, t. i. a fegyver vadászatra alkalmatlan voltának a kérdésével?

Ha ezt a két kérdést egymással összekapcsoltan tesszük elmélkedésünk tárgyává: azonnal könnyen reá kell jönnünk arra, hogy a vadászatra használhatóság és az adómentesség nemcsak hogy egymást ki nem zárják, hanem éppen ellenkezőleg, az adómentesek közé csak olyan lőfegyverek tartozhatnak, amelyek vadászatra általában nem alkalmasok. Ez következik abból, hogy a vadászatra nem alkalmas lőfegyver fegyveradó alá egyáltalában nem esik, vagyis hogy az nem tárgya a fegyveradónak. Ilyképen tehát olyan valaminek az adómentességéről beszélni, aminek adótárgyként való szereplése általában kizárt dolog: mindenesetre képtelenség! És ez következik ezenkívül az előbbieken idézett törvénytörvénypontnak abból a kapcsolatos — és a továbbiakban is még részletesebben említendő — rendelkezéséből is, amely az adómenteseknek nyilvánított lőfegyverek legtöbbszörének vadászatra való használatát szintén fegyveradó jövedéki kihágásnak minősíti. Éppen ez volt az az alap, amelyen állva mondotta ki a m. kir. közigazgatási bíróság a 963. és 1192. sorszámok alatt leközlött elvi jelentőségű határozataiban azt, hogy az emlék-, avagy ereklyeként tartott lőfegyverek a törvény (5. §. b) pont) értelmében akkor is adómentesek, ha azok különben vadászatra alkalmasok is.

Némileg eltérés volna kitűzött kérdésemtől az, hogy részletesen felsoroljam az adómentes lőfegyvereket, avagy hogy reámutassak arra a gyakorlatra, amely az adómentesség értelmezésének kérdésében a m. kir. közigazgatási bíróság ítéleteiben — pl. az 1036. sorszám alatt leközlött elvi jelentőségű határozatban is — kifejegetett; hanem, felvetett kérdésem szempontjából, itten arra kell rámutatnom, hogy a törvény 5. §-ának b), c) és d) pontjaiban felsorolt adómentes lőfegyverekre — azaz tehát az emlék- vagy családi ereklyeként tartott fegyverekre, a magánosok fegyvergyűjteményeiben tartott s már használaton kívül helyezett régi szerkezetű fegyverekre, és illetőleg a kizárólag céllövészetre használt fegyverekre — vonatkozólag a törvény (16. §.) kifejezetten azt kívánja meg, hogy azok, akik ilyen fegyvereknek a birtokában vannak, kötelesek ezeket egyszersmindenkorra, az illetékes községnek (városi adóhivatalnak) egyenkint bejelenteni és magukat a községnek (városi adóhivatalnak) azt igazoló bizonyítványával ellátni, hogy a bejelentett lőfegyverek adómentesek. Ezzel kapcsolatban még csupán annak a rövid fel- említésére kell szorítkoznom, hogy az adómentes lőfegyverek ez egyszersmindenkorra eszközözlendő bejelentésének az időpontját a törvény külön nem határozza meg, azonban bizonynyal nem tévedek, ha, különös tekintettel arra, hogy a kifejtettek szerint ezek is vadászatra alkalmas lőfegyverek, amelyeknek adómentesekként való kezelését lényegében éppen az ilyen gyanánt eszközölt szabályszerű be-

jelentés és az ennek alapján elnyert, ezt igazoló, bizonyítvány állapítja meg, azt hiszem, — amint ez az álláspont olvasható Dr. Margitay József «Állami pénzügyigazgatás» című művében (V. kiad. 152. §.) szintén, — hogy erre az esetre is a törvény 15. §-ában meghatározott és a birtokbavételtől számított nyolc napi határidő vonatkozatható, olyképen tehát, hogy ha ennek az időnek az elteltével valakinél olyan lőfegyvert találnak, amelyre nézve a birtokos annak adómentes voltát vitatja: a bejelentésnek elmulasztásában álló ez a körülmény a fegyveradó jövedéki kihágásnak a tényálladékát már megállapítja. Számos olyan ítéletet ismerek, amelyben a m. kir. közigazgatási bíróság ilyen álláspontra helyezkedett, s amelyben tehát, természetesen a multa vonatkozólag, a fegyverbirtokosnak azt az igényét, hogy az adómentes gyanánt egyáltalában be nem jelentett lőfegyvert valósággal adómentes fegyver gyanánt kezeljék, figyelembe vehetőnek nem találta. Különben ez az elv az, amely határozott kifejezést nyer a m. kir. pénzügyminiszternek már hivatkozott 111542/1912. sz. körrendeletében is, melynek harmadik pont második bekezdése azt mondotta ki, hogy mindaddig, amíg a törvény 5. §-ában felsorolt kivételeknek valamelyike fenn nem forog, és illetőleg az e §. b), c) és d) pontjaiban említett esetekben a fél a törvény 16. §-ában megkövetelt s egyszersmindenkorra szóló bejelentési kötelezettségének eleget nem tesz és a fegyverének adómentességét igazoló községi előjárósági bizonyítványt ki nem veszi: a fegyveradó minden vadászatra alkalmas lőfegyver után kivetendő.

Abból a körülményből, hogy a birtokba jutástól számított nyolc napnak utolsójáig a fegyver adó alá való bejelentésének kötelezettsége bármikor teljesíthető, azaz tehát, hogy a birtokosnak joga van fegyverét még ezen az utolsó napon is, jövedéki kihágásnak az elkövetése nélkül, bejelenteni: következtette a m. kir. közigazgatási bíróságnak 11445/1899. P. sz. alatt hozott régebbi ítélete azt, hogy oly esetben, amikor valaki fegyverét a megszerzéstől számított negyedik napon már másnak eladta és így tehát a fegyvernek csupán négy napig volt birtokában, ez után a lőfegyver után ennek a pusztán négy napon át volt fegyverbirtokosnak a fegyveradó fizetési kötelezettségét sem lehet megállapítani.

Az adóköteles lőfegyverek adó alá való bejelentésének a módját, — amelyről előbbi tanulmányomban szintén szó volt, — a törvény 12. és 14. §-a írja körül. Idejét pedig a 14. és illetőleg a 15. §. A törvénynek a bejelentésre vonatkozó ezeket a rendelkezéseit egybevetve, azokból csak azt a szabályt vonhatjuk le, hogy míg csupán az adómentes lőfegyverek azok, amelyek egyszersmindenkorra jelentendők be adó alá, addig az adóköteles lőfegyvereket, ha azok az adóév folyamán jutottak birtokba, a birtokbavételtől, illetve — mint

amiképen ezt a m. kir. közigazgatási bíróságnak 11326/1904. P. sz. alatt hozott ítélete is így állapította meg — az adómentes lőfegyver ily mentességének a megszűnésétől számított nyolc nap alatt (melynek idejét az az előtt fennállott 1875:XXI. t.-c. 21. §-a a fegyverek házankint eszközölt összeírásának megtörténte után megszerzettek nézve, ugyaneztől az időponttól 14 napban állapította volt meg), a már előbb megszerzett ily lőfegyvereket pedig az adóévet megelőző június hóban kell adó alá bejelenteni.

A fegyvereknek évközben történt megszerzése esetében a fegyveradó jövedéki kihágásnak vádja ellen felhozott legtöbb kifogás a bejelentésre szánt határidőnek még le nem telt voltára van fektetve s a gyakorlatban bizony nem kis nehézség mutatkozik a fegyver megszerzési időpontjának, illetőleg az adómentesség megszűnési időpontjának, pontos felderítése és meghatározása tekintetében. Az előző adóévben már megadóztatva volt fegyvereknek bejelentése körül pedig a legtöbb kifogás annak tekintetében merül fel, hogy jöllehet ez a törvényrendekezés — mint mondtam — már az 1883. évnél közepétől érvényben van, közönségünk még mindég nem tanulta meg pontosan azt, amit az állandósult joggyakorlat a m. kir. közigazgatási bíróságnak 775. sorszámú elvi jelentőségű határozatában is érvényre emelt, hogy a lőfegyvertulajdonosok adóköteles lőfegyvereiket minden évben, az adóévet megelőző június havában, tartoznak bejelenteni.

Nagyon sokszor merül fel a jövedéki kihágásoknak elbírálása során az a kifogás is, hogy a fegyvertulajdonos a bejelentést már megtette, azonban azt figyelembe nem vették. Ez a kifogás természetesen igen egyszerűen eldönthető ottan, ahol a fegyvernek bejelentését a törvény 13. és 28. §-ai szerint a vadászatijegy elnyerése iránt benyújtott bejelentésben, avagy pedig a 14. §-ban megállapított alakszerűségek betartásával eszközölték. A gyakorlat, felfogásom szerint is helyesen, oda fejlődik, hogy — tekintettel különösen arra, hogy a törvénynek legutóbb idézett §-a arra is módot nyújt, hogy a bejelentés élő szóval szintén megtörténhessék, mely esetben az adókötelesnek bemondása alapján a bejelentési űrlapot a községi jegyző (városi adóhivatal) köteles kitölteni, — a jövedéki kihágásnak a vádja alól való felmentésre elégségesnek veszik annak a beigazolását, hogy a fegyverbirtokos a községi előjáróság valamely tagja előtt ezt az adó alá való bejelentést szóval eszközölte. Így ismerek eseteket, amelyekben — mint p. u. a 15764/1908. P. sz. alatt hozott ítéletében — a m. kir. közigazgatási bíróság kimondotta, hogy akkor, ha a község igazolja, hogy a bejelentés szóbelileg megtörtént, pusztán azért, mert ezt annak rendje szerint írásba nem foglalták, a bejelentőt jövedéki kihágással terhelni nem lehet. Nagyon gyakran

előfordul annak az esete is, hogy a fegyverbirtokosok abban a téves nézetben vannak, hogy a törvényhatósági szabályrendeletek értelmében megkivánt fegyvertartási engedélynek elnyerése céljából megtett lépések egyszersmind pótolják a fegyvernek adó alá való bejelentéseit. Hogy ennek a nézetnek — mint amiképen ezt a m. kir. közigazgatási bíróság számos ítéletében ki is mondotta — elfogadható alapja nincsen, az már nemcsak abból is következik, hogy a szabályrendeletek tanúsága szerint az ilyen engedélyek megadásánál más hatósági közegek szerepelnek, mint amelyek a fegyveradó alá való bejelentésnek az elfogadására és illetőleg a fegyveradónak a kivetésére hivatottak, hanem abból is, hogy a már elnyert fegyvertartási engedélyeknek megújítása, a legtöbbször, a naptári év elején külön kérelem nélkül, hivatalból eszközölhető, valamint abból is, hogy a fegyvertartási engedélynek a kérése, sőt elnyerése is magában véve a fegyvernek a valóságos birtokát, azaz tehát az adókötelezettségnek a valóságos fennállását, még egyáltalában nem jelenti.

A gyakorlatban e tekintetben felmerülhető számos nehézségnek a leküzdésére, felfogásom szerint, talán az volna a legcélravezetőbb intézkedés, ha — mint p. u. az adómentes lőfegyverekre vonatkozólag ugyanezt a törvény is rendszeresítette (16. §.), avagy mint p. u. az általános jövedéki pótdónál figyelembe jöhető tehervallomások benyújtásánál pénzügyi jogunk (72300/1886. sz. pü. m. rendelet) ezt szintén ismeri — azok a hatósági közegek, akik az adó alá való bejelentésnek az elfogadására a törvény szerint hivatva vannak, a bejelentésnek a megtörténtéről a bejelentőnek írásbeli bizonyítványt adnának.

Az ily jövedéki kihágások elbírálásával foglalkozók elé a gyakorlatban felette sok nehézség torlódik még abban a tekintetben is, hogy az ezek elkövetésével vádlottak azzal is elő szoktak állani, hogy a lőfegyver nem az övék. Nem szenved ugyanis kétséget, és a törvény 2. §-ából egyenesen következik, hogy a fegyveradót nem más, mint a lőfegyvernek a birtokosa tartozik fizetni. Ebből pedig egyenesen következik, hogy a fegyverre vonatkozó adó alá való bejelentési kötelezettség is nem mást, mint csak azt terhelheti, aki ennek az adóját fizetni tartozik, vagyis tehát szintén a fegyverbirtokost. Az e tekintetben a jövedéki vizsgálati jegyzőkönyvekben olvasható különféle kifogások valósággal szintén mindennél jobban bizonyítják az emberi találékonyságnak csaknem kimeríthetetlen voltát. Hogy az illető a fegyvert találta, hogy azt más — és pedig rendszerint ismeretlen — egyén kijavítás-, kölcsönzés-, eladás-, zálogbantartás-, avagy másnak részére való átadás-, stb. céljából hagyta nála, hogy azt valaki csupán elrejtés, avagy épen az illetőnek bajbahoza-

tala végett csempészte az illetőnek pincéjébe, borházába, kazaljába, padlására, hogy az valamely a vádlottal együttlakó családtagé stb., — ezek mind olyan kifogások, amelyeket lépten-nyomon hallhatunk és olvashatunk és amelyeknek a felderítése nagyon sokszor a bizonyítási eljárások egész láncolatát vonja maga után. A legutóbb említett kifogás különösen gyakori azért, mert ez más okból is könnyen mentesíthet a vádlottnak a terhére rótt jövedéki kihágás alól. Ilyen esetben ugyanis, ha a vádlott azzal áll elő, hogy a házában talált lőfegyver nem az övé, hanem vele lakó családtagjáé, akkor a kérdésben levő családtag ellen a jövedéki vizsgálatot — természetesen — külön kell a fennálló szabályok szerint megindítani és megejteni, ami, ha a törvényes időben, t. i. a megszabott hat hónap alatt, nem következik be, akkor a jövedéki kihágásnak az elévülése áll elő. Ily esetben tehát a családtag egész nyugodtan vállalhatja a kérdéses lőfegyvert a magáénak, mert ezzel nemcsak a jövedéki kihágással vádolt családfőjét menti fel, hanem magamagát is mentesíti a legtöbbször már elévült jövedéki kihágás alól.

Az is felette sokszor hallható és olvasható kifogás, hogy az időközben szerzett lőfegyvernek előző tulajdonosa ugyanerre a fegyverre nézve annak adó alá való bejelentését már eszközölte és ez után a fegyveradó már meg is fizette, tehát hogy az új tulajdonos nem követ el jövedéki kihágást azzal, ha ezt az adó alá való bejelentést és illetőleg az adónak a lefizetését nem eszközöli. Ezt a kifogást azonban a gyakorlat szintén már teljesen tisztázta és meg is döntötte, és pedig nemcsak a pénzügyi közigazgatási bíróságnak az elvi jelentőségű határozatok gyűjtéményébe 1226. sorszám alatt felvett ítéletben, hanem a m. kir. közigazgatási bíróságnak számos — p. u. 5914/1905. P., 14177/1906. P., 22207/1909. P., 32689/1912. P. és 4176/1915. P. sz. — ítéleteiben és 1058. sorszámú elvi jelentőségű határozatában is, melyek azt emelvén ki, hogy a fegyveradónál az adókötelezettség, a törvényhozó célzata szerint, nem annyira a tárgyhoz, mint inkább a fegyverbirtokos adóalanyhoz lévén kötve, valamint hogy a megoszthatatlan összegű fegyveradó minden egyes fegyverbirtokos részéről külön-külön lévén megfizetendő, az adóévének bármely részére terjedjen is a fegyvernek a birtoklása: magában véve sem egyfelől az, hogy az előző birtokos fegyveradót fizetett, sem pedig másfelől az, hogy az utóbbi birtokos ilyen adót fizetni fog, az adóalanyok különböző volta folytán, a kétszeres megadóztatásnak a fenforgását nem jelentheti.

A törvény (42. §. *f*) pont) végül fegyveradó jövedéki kihágásnak minősíti azt a cselekvényt is, amikor valaki a törvény «5. §. *b*), *c*), *d*), *e*) és *f*) pontjai alatt adómenteseknek nyilvánított lőfegyvereket vadászatra használja». Talán nem tévedek, ha azt hiszem,

hogy a törvénynek a szövegezése világosabb és biztosabb lett volna akkor, ha itten a «lőfegyvereket» szó helyett «lőfegyvereit» kifejezést használtunk volna. Már az előbbieken kiemeltem ugyanis, hogy a fegyveradónak az adóalanya csak a fegyverbirtokosa lehet; hogy így csakis ő vonhatja el fegyverét az adó alól; és ebből folyólag, hogy csupán őt terhelheti a fegyvernek adó alá való bejelentési kötelezettsége is. Ebből pedig egyenesen következnie kell annak, hogy csak a fegyvernek tulajdonosa (birtokosa) követhet el fegyveradó jövedéki kihágást. Így ha p. u. valaki a másnak tulajdonában levő emlék-, avagy családi ereklyeként tartott lőfegyvert, vagy pedig a másnak fegyvergyűjteményében már használaton kívül lévő régi szerkezetű lőfegyvert, továbbá szintén a másnak tulajdonában levő czéllövő fegyvert s nemkülönben a másnak tulajdonában levő csendőri-, rendőri-, fegyőri-, pénzügyőri- stb., erdőtisztai és erdőfelügyelőszolgálati használatra rendelt lőfegyvert magához vevén: ezt vadászatra használja, amennyiben ezt vadászati jegynek a birtoka nélkül teszi, felfogásom szerint, vadászatiadó jövedéki kihágást kétségtelenül elkövet, de fegyveradó jövedéki kihágást nem, mivel a mások tulajdonában levő fegyverek után az adófizetési kötelezettség őt törvényileg nem terhelné akkor sem, ha a kérdésben levő lőfegyverek adómentesek nem lennének. Erre mutat reá a m. kir. pénzügyminiszternek 2491/1891. sz. rendelete is, amely szerint, ha a fel nem esketett segéd, illetőleg helyettes erdőőr a felesketett erdőőrt helyettesíti és annak adómentes fegyverét használja: ez után az adómentes lőfegyver után a fegyveradó tőle nem követelhető, de a sa ját lőfegyvere adóköteles. Másképen állana a dolog ha a szolgálati fegyver nem a szolgálatadónak, hanem a szolgálatban levőnek volna tulajdona, mely esetben természetesen az ily adómentes lőfegyvernek vadászatra való használata a fegyveradó jövedéki kihágásnak a tényálladékát jelentené. Viszont a törvény világos rendelkezéséből következik, de ezt, ennek alapján, a m. kir. közigazgatási bíróságnak 10.503/1908. P. sz. alatt hozott ítélete is kimondotta, hogy a törvény 5. §-ának g) pontja szerint adómentes lőfegyvereknek vadászatra való használata fegyveradó jövedéki kihágásnak nem minősíthető.

Ugyancsak az előbbieken kifejtett elvnek a következménye az az ítélet is, amelyet a pénzügyi közigazgatási bíróság elvi jelentőségű határozatai között 352. sorszám alatt közöltek le s amely szerint az adó alá szabályszerűen bejelentett lőfegyvereknek kölcsönadása, valamint ily kölcsönvett fegyvereknek a tartása, magábanvéve még fegyveradó jövedéki kihágást nem állapít meg.

Végezetül elég legyen még annak a felemlítése, — amit előző tanulmányomban részletesebben kifejtettem, — hogy a m. kir. köz-

igazgatási bíróságnak számos ítéletében kifejezésre jutott gyakorlata szerint úgy a vadászatiadó jövedéki kihágás, mint a fegyveradó jövedéki kihágás is, az állami költségvetési és illetőleg ezt pótló felhatalmazási törvény hiányának az idejében is elkövethető. S nemkülönben legyen elég még annak a rövid felemlítése is, hogy míg a vadászatiadó jövedéki kihágásokra és illetőleg a fegyveradó jövedéki kihágásoknak az adómentes lőfegyvereknek vadászatra való használatában álló csoportjára vonatkozólag összerű esetben nem nehéz annak a megállapítása, hogy ezek mely időpontban veendők elkövetetteknek, mert a jövedéki vizsgálatnak és illetőleg az esetleg elrendelt bizonyítási eljárásnak a során csupán annak a biztos felderítésére kell igyekezni, hogy valaki ezeket a cselekvényeket valósággal mely napon eszközölte: addig a fegyveradó jövedéki kihágásoknak az adóköteles lőfegyver be nem jelentésében álló csoportja szempontjából némelyek szerint vitásnak tekintendő az — az elévülés fenforgásának elbírálásánál is nagyon fontos — kérdés, hogy ezek a jövedéki kihágások valósággal mely időpontban veendők elkövetetteknek? Vannak olyanok, akik azt óhajtják vitatni, hogy a fegyveradó jövedéki kihágás kizárólag akkor vehető elkövetettnék, amikor a fegyvernek adó alá való bejelentési kötelezettsége bekövetkezik és ezt nem teljesítik. És pedig e vélemény szerint, ilyenek veendő ez olyképen, hogy a köteleesség teljesítésének a megállapított időpontban történt ezzel az elmulasztásával a jövedéki kihágásnak az elkövetése befejezést nyert és illetőleg ebből az okból, erre a jövedéki kihágásra nézve, az elévülés nyomban kezdetét veszi. Ezek szerint tehát ha valaki időközben szerzett, avagy időközben adómentesből adókötelessé vált lőfegyverét a törvényes nyolc nap alatt adó alá be nem jelenti, avagy már az előző adóévben is tulajdonában volt adóköteles lőfegyverére nézve ezt a bejelentést az új adóévet megelőző június havában, — azaz tehát annak utolsó napjáig, — nem eszközli: ezért a cselekvényéért, ha t. i. ezért a szabályszerű jövedéki vizsgálatot a tett elkövetésének napjától számított hat hónap alatt meg nem indították, már felelőre nem vonható.

Nem szenvedhet kétséget azonban, hogy annak, aki adóköteles lőfegyvernek van a birtokában, ennek a fegyvernek adó alá leendő bejelentésére vonatkozólag a törvényes kötelezettsége nem csupán az előbbiek szerint feltüntetett időpontokban áll fenn és pedig úgy hogy ezeknek az időpontoknak az elmúltával ez a bejelentési kötelezettség valósággal megszűnnék, hanem ez a kötelezettség fennáll szakadatlanul mindaddig, amíg a fegyver az illetőnek birtokában van. Ebből pedig az következik, hogy a bejelentési kötelezettséggel szemben a mulasztást, azaz tehát az ebben álló és kérdésben levő

jövedéki kihágást az, akinek adóköteles lőfegyvere van, mindaddig, amíg ezt birtokában tartja, folytatólagosan elköveti. Ezt az elvet emeli érvényre a m. kir. közigazgatási bíróságnak a gyakorlata is, amikor számos ítéletben, — így p. u. a 16,583/1907. P. sz. és a 32.689/1912. P. sz. alatt hozottakban is, — azt mondotta ki, hogy a fegyveradó jövedéki kihágások büntetésének az elévülése nem a fegyvernek megszerzésétől, hanem annak a jövedéki kihágással vádolt egyén birtokában történt megtalálástól számítandó. Ezzel kapcsolatban természetes, hogy az időközben mások birtokába került lőfegyvereknek az előző tulajdonos részéről esetleg fenforgó adó alá be nem jelentése miatt is jövedéki vizsgálatnak és büntetésnek lehet helye, azonban szintén csupán az elévülési határidőn belül, melyet viszont ebben az esetben kétségtelenül az előző fegyvertulajdonos birtokának a megszűnési időpontjától fog kelleni számítani.

A vadászati- és fegyveradó jövedéki kihágások büntetése.*)

A vadászati- és fegyveradó jövedéki kihágásokról írott előző tanulmányaimban igyekeztem részletesen reávilágítani a vadászati- és fegyveradónak sajátos természetére és főképen az ezt a sajátos természetet megteremtő arra a különleges célzatra, amely ezeknek az adóknak a behozatalánál a törvényhozó szemei előtt lebegett.

Erre a célzatra, — hogy ezt itten is, szükségszerűen, külön megemlítés tárgyává tegyem, — mutat reá, és pedig több pontban, az 1875 : XXI. t.-c.-hez benyújtott miniszteri indokolás szintén (Országgyűlés. Képviselőházi irományok. XIX. köt. 1874. év 303. s köv. lap), amely kiemeli, hogy ezeknek az adónemeknek a behozatalát a kincstári jövedelmek gyarapításán kívül fontos közigazgatási okok is ajánlják; hogy a vadászatról akkor érvényben volt törvénynek (1872 : VI. t.-c.) a rendelkezései nem voltak elégségesek arra, hogy hazánkban a nemzetgazdaszatnak ezt az ágát mindazok ellen a bajok és visszaélések ellen biztosítsák, amelyek ennek az ágának természetszerű és más országokét megközelítő fejlődését lehetetlenné teszik; hogy a vadászat érdekeinek megóvására irányzott törekvés a nyugoteurópai törvényhozásoknak legtöbbször a vadászati jognak a megadóztatására vezette; és hogy a törvény rendelkezései a közbiztonságnak az érdekeit is hathatósan előmozdítván a kormány nem csupán a pénzügyi tekintetekre van figyelemmel akkor, amikor a benyújtott törvényjavaslatnak az elfogadását kéri, hanem: «... a vadászatnak nemzetgazdasági szempontból védelmet igénylő érdekeire is fősúlyt helyez.» Az 1883 : XXIII. t.-c.-nek miniszteri indokolása pedig (Országgyűlés. Képviselőházi irományok. XIII. köt. 1883. év 345. s köv. lap), mely az 1882. évi március hó 8-ik napján tartott ülésben beterjesztett előbbi javaslatnak és indokolásának a visszavonásával került a törvényhozás elé, szintén egyenesen arra mutat reá, hogy az előbbi törvénnyel szemben javasolt módosítások csupán a törvény célzatának szabatosabban

*) E tanulmány megírásának időpontjában a jövedéki büntető eljárás szabályozása tárgyában kiadott rendeletek (800/1916. I. M. sz. és 5062/1916. P. M. sz. még nem voltak közrebocsátva.

megfelelő kifejezésére és a félreértéseknek, avagy kijátszásoknak a meggátlására irányulnak.

A törvényhozónak ez a különleges célzata és illetőleg a vadászati- és fegyveradónak ezen alapuló és ez által megszabott különleges természete, — mely utóbbiról találó fejtegetés olvasható dr. Exner Kornélnak «Dolgozatok a magyar pénzügyi jog köréből» című művében (138. lap) és dr. Wallon Dezsőnek a Közgazdasági Lexikonban «Vadászati- és fegyveradó» címszó alatt (III. köt. 600. lap) írott cikkében is, — fokozottabb fontossággal lép fel az e jelen alkalommal fejtegetésem tárgyául választott kérdésnek, t. i. az ez adók terén felmerülő jövedéki kihágások büntetésének, a szempontjából, mert, mint ezt a továbbiakban látni fogjuk, az alkalmazandó büntetések nemeinek és mértékének oka és alapja is épen ezeknek az adóknak és illetőleg az ezek ellen elkövetett jövedéki kihágásoknak a törvényhozó e különleges célzatában megadott sajátos természetében található.

Mindenekelőtt ki kell emelnem, hogy a szóban levő jövedéki kihágások büntetőjogának alaki részével behatóan foglalkozni nem kívánok. A régi harmincad-hivatali utasításon alapuló ezeknek az eljárási szabályoknak a tárgyalása, — amelyeket dr. Baloghy György «A kormány legrégebb igazságügyi tartozása» című cikkében (Adó- és illetékügyi Szemle. 1912. évf. I. füzet 70. lap) olyan találóan nevezett «antik patinával büszkélkedő eljárási szabályaink»-nak és amelyekre vonatkozólag dr. Székely Józsefnek «A jövedéki kihágások büntető jogtana» (1881), valamint «Büntető eljárás a jövedéki kihágások tárgyában» (1887) című művei szolgáltak hézagpótlóul, — ezúttal kívül esik kitűzött feladatomban határain, és pedig annyival inkább, mert a m. kir. közigazgatási bíróság joggyakorlatának is szerfelett ritkán nyílik alkalma arra, hogy ezeknek a jövedéki kihágásoknak a szempontjából az eljárásnak a szabályaival foglalkozzék. Ezeknek a szabályoknak a köréből, melyeknek újjáteremtésére nézve az Adó- és illetékügyi Szemle (1912. évf. 2—3. füzet; 1913. évf. 1—10. füzet és 1914. évf. 1—8. füzet) dr. Baloghy Györgynek a tollából «Jövedéki büntető eljárásunk reformjához» címen közlött jelentős fejtegetéseket, legfeljebb e helyütt egyet kívánok kiemelni, és pedig azt, amelynek megsértése és illetőleg be nem tartása — tapasztalásom szerint — gyakran fordul elő, és amelyre vonatkozólag m. kir. közigazgatási bíróságunknak a gyakorlata az évek hosszú sora óta teljesen állandósult.

Az 1883 : XXIII. t.-c. 45., 46. és 47. §-aiból következik, hogy a törvény, — az 1875 : XXI. t.-c. 18. és 26. §-aiban ide vonatkozólag foglalt rendelkezésekkel szemben, — a marasztalás tárgyában az első- és másodfokú határozatnak a meghozatalát a m. kir. adó-

felügyelőre (m. kir. pénzügyigazgatóság) és illetőleg a közigazgatási bizottságra ruházta, azonban annak kiemelésével, hogy ezeknek a határozatoknak alapjául a szintén a m. kir. adófelügyelő (m. kir. pénzügyigazgatóság) részéről megindítandó jövedéki vizsgálatnak az eredménye szolgál. Hogy pedig az ilyképen megindítandó jövedéki vizsgálatnak szabályszerűnek kell lennie: az a dolog természetéből következik.

A jövedéki vizsgálat szabályszerűségének egyik legfőbb alapfeltétele pedig, — mint amiképen ezt a m. kir. közigazgatási bíróság számos ítéletében, és így p. u. a 67. sorszám alatt leközlött elvi jelentőségű határozatban is, a Harmincad-hivatali utasítás 654. §-a alapján, kimondotta, valamint amiképen ezt dr. Székely Józsefnek «Büntető eljárás a jövedéki kihágások tárgyában» című műve is (32. s köv. lap) oly határozottan kiemeli, az, hogy ezt a vizsgálatot nem más, mint pénzügyi tisztviselő foganatosítsa. Szükséges pedig ez nem csupán az alapul vett jövedéki kihágásoknak szintén jelentékeny horderejű és fontos jogkövetkezményekkel bíró voltának a szempontjából, hanem főképen annak a szempontjából is, hogy a jövedéki eljárási szabályok egy sajátos rendelkezésénél fogva és különösen ennek az eljárásnak a folyamán az u. n. «zárkérés»-nek megfelelően való feltétele folytán, valamint mind ennek alapján «a rendes büntető eljárástól való elállás» jogintézményének az alkalmazásba vehetésével, elkövetkezhetik az az eset, hogy a büntető eljárástól való elállásnak végleges engedélyezése az érdekeltek félre nézve azt eredményezheti, hogy, — mint a miképen ezt dr. Székelynek idézett műve s kiemeli (41. lap), — az eljárásnak semminemű további terhelő körülményei nem lehetnek, azaz tehát, hogy a jövedéki kihágás tekintetében marasztaló határozat sem hozható, s valamint hogy, — ami a további jogkövetkezményeknek a szempontjából különösen fontos, — ilyen határozat tehát jogerőre sem emelkedhetik. Találónan világítja meg a jövedéki büntetőjognak ezt a különleges jogintézményt dr. Baloghy György «Jövedéki büntető eljárásunk reformjához» című cikke is (Adó- és illetékügyi Szemle. 1913. évf. 3-ik füzet 211. lap), amelyben arra történik reámutatás, hogy ez lényegében nem egyéb, mint: «a jogsértő cselekedet által megkárosított, vagy megkárosítás veszélyének kitett kincstár és a kihágást elkövető, vagy ennek elkövetésével gyanúsított egyén között, a jövedéki büntetőeljárás terén biztosított jogoknak mind a két fél érdekében történő feladásával kötött perenkívüli egyezség, amely mind a két félre nézve bizonyos kötelmet állapít meg. Még pedig a kincstár részéről a vádjognak, a terhelt részéről pedig a védelmi-jognak a feladását». S ugyanő szintén találónan világítja meg az e jogintézmény alkalmazásával kapcsolatban álló és tárgyalt kérdésem

szempontjából különösen figyelmet érdemlő jogkövetkezményt is, a mikor ugyanebben a cikkében (213. lap) azt emeli ki, hogy ez a jogintézmény: «... jogot ad a jövedéki kihágást elkövető egyénnek arra, hogy magát a törvényben meghatározott bizonyos feltételek teljesítése mellett megbüntettettnak ne tekintse, s ha már per alatt állott, magát a per nélküli, illetve per előtti állapotba visszahelyezettnek tartsa». Ez a jogkövetkezmény az, amelylyel az alábbiakban is foglalkoznom fog kelleni és amelyet dr. Marschalkó János is «Jövedéki kihágás» címszó alatt írott cikkében (Magyar Jogi lexikon. IV. köt. 507. lap) abban állónak tüntet fel, hogy ennek folytán a feleletrevont egyén «megbüntettettnak nem tekinthető».

E kifejtetteknek az alapján mondotta ki 20.587/1900. P. sz. alatt hozott és az elvi jelentőségű határozatok gyűjteményében 412. sorszám alatt fel is vett ítéletében a m. kir. közigazgatási bíróság azt, hogy olyan esetben, amikor a fentebbiekben körülírt jövedéki vizsgálatot egyáltalában nem foganatosították, a jövedéki kihágási bírság fentartásának alapja nincsen. Ugyanezen az alapon mondotta ki ugyanezt az elvet számos ítéletében, — p. u. a 20.225/1904. P. és 31.784/1912. P. szám alatt hozottakban, — a nevezett bíróság ott, ahol a szabályszerű jövedéki vizsgálatot meg nem tartották, hanem azt csupán a megkeresett községi előjáróság eszközölte, avagy pedig a marasztaló határozatot pusztán a tényleírásnak az alapján, vagy a fegyvertartási szabályrendelet] ellen elkövetett kihágásnak és illetőleg végül a vadászati kihágásnak az ügyében megejtett vizsgálatnak az alapján hozták volt meg.

Valóban feltűnőnek és legalább is sajtószzerűnek kell mondanom azt az oly sűrűen tapasztalható jellenséget, hogy különösen egyes pénzügyigazgatóságok, a m. kir. közigazgatási bíróságnak ezzel az állandó gyakorlatával szemben is, a jövedéki vizsgálatot e jövedéki kihágások eseteiben igen sokszor mégis csak községi közegekkel végeztetik, amely eljárásnál a legtöbb esetben mégcsak a zárókérdésnek a feltételét sem eszközlik szabályosan. Mintha talán pusztán azért, mert az ily jövedéki kihágásoknál a jövedéki bírságnak az összege a legtöbb esetben nem túl magas: ezeknek a jövedéki kihágásoknak az ügyét kevésbé figyelemre-érdemesnek ítélnék, és elfelednék azt, hogy főképen a bírságban való marasztalásnak következményeiben az ily ügyek az ügyfeleknek a szempontjából bizony nem kis jelentőségűek. Valamint mintha viszont a kir. kincstárnak és illetőleg az ez adók és az ellenők megállapított jövedéki kihágások célzatának szempontjából elfelejtenék azt is, hogy a törvényben (46. §.) megállapított rövid elévülési határidőnek elmúltával a jövedéki kihágásnak a büntethetlensége következik be, amennyiben, — mint amiképen az előbbieken hivatkozott 67. sorszámú elvi

jelentőségű határozatában ezt a m. kir. közigazgatási bíróság ki is mondotta, — a jövedéki kihágások büntethetőségének elévülését kizárólag a szabályszerű jövedéki vizsgálatnak a megindítása szakítja meg. S végül mintha elfelejtenék azt is, amit a törvény végrehajtása tárgyában kiadott 39.280/1883. sz. pénzügyminiszteri körrendelet a 46. §-hoz fűzött jegyzetben kimondott, hogy a jövedéki vizsgálatnak az elévülési határidőn belül leendő megindítása tekintetében felmerülő mulasztásért a m. kir. adófelügyelő (m. kir. pénzügyigazgatóság) felelősséggel és esetleg teljes kártérítéssel tartozik.

A törvény 41. §-a mondja ki azt, hogy azok, akik a törvény rendelkezéseit megsértik: jövedéki kihágást követnek el, amely bírsággal büntetendő. A 43. §. pedig az, amely a 42. §-ban kimerítően felsorolt jövedéki kihágásoknak az eseteire a kirovandó jövedéki bírságnak az összegét tételről-tételre megállapítja. E szerint a megállapítás szerint: *a)* az, aki a birtokában levő vadászatijegyét az arra illetékesek felszólítására elő nem mutatja: a beszámításnak mértékéhez képest 2 K-tól 20 K-ig terjedhető bírsággal; *b)* az, aki az ily felszólításra a vadászattal azonnal fel nem hagy, nevét és lakását meg nem mondja, zálogot nem ad, a felszólítót a legközelebbi község előljáróságához követni nem akarja, avagy hamis nevet mond be, továbbá az, aki a saját nevére szóló vadászatijegyét használat végett másnak adja át, valamint az, aki vadászatijegynek a birtoka nélkül, vagy másnak nevére szóló és illetőleg érvényességére nézve már lejárt vadászatijegynek a használata mellett vadászik: 40 K-tól 200 K-ig terjedhető bírsággal; *c)* az, aki meghamisított vadászatijegygyel vadászik: 100 K-tól 200 K-ig terjedhető bírsággal; és végül *d)* az, aki adóköteles lőfegyverét az adó alól elvonja, eltitkolja, avagy pedig a törvényben körülírt adómentes lőfegyvereket vadászatra használja: 20 K-tól 40 K-ig terjedhető bírsággal büntetendő.

Érdekes tudni azt, hogy a törvénynek a büntetések mértékére vonatkozó ezek a megállapításai milyen változtatásokat hoztak létre az előbbi törvényben foglalt és szintén a büntetések mértékére vonatkozott megállapításokkal szemben? Az 1875 : XXI. t.-c. 16. §-a szerint az előbbi *a)* pontban körülírt jövedéki kihágásra a bírságnak az összege 2 K-ban volt megállapítva, annak kimondásával, hogy ez ismétlés eseteiben 20 K-ig emelkedhetik. Tehát ebben az irányban az új törvény ide vonatkozó rendelkezése, mely a legkisebb mértéken túl való emelkedést az ismétléshez, mint feltételhez nem kötötte, szigorítást foglal magában. A *b)* pontban körülírt jövedéki kihágásoknak a vadászattal való fel nem hagyásban, a névnek és lakásnak be nem mondásában, avagy hamisan eszközölt bemondásában, a zálog nem adásban és a felszólítót a községi elől-

járósághoz való nem követésben álló első csoportjára az előbbi törvénynek idézett §-a a jövedéki bírságot 60 K-tól 400 K-ig terjedhető összegben állapította meg. Tehát ebben az irányban az új törvény enyhítést tartalmaz. Ugyancsak a *b)* pontban körülírt jövedéki kibagásoknak a saját vadászatijegynek másnak használatára történt átadásában álló-, valamint a vadászatijegy birtoka nélkül és a másnak nevére szóló, avagy érvényességére nézve már lejárt vadászatijegy mellett való vadászásban álló csoportjára az előző törvény a bírságot ugyanabban az összegben állapította volt meg, mint a milyenben azt a jelenlegi törvény fentartotta. A *c)* pontban körülírt jövedéki kihágásra vonatkozólag a bírságnak az összege 40 K-tól 200 K-ig terjedhetőleg volt megállapítva. Tehát e tekintetben az új törvény, — figyelemmel a bírság legkisebb összegének megszá-
 sára vonatkozó rendelkezésre, — ismét szigorítást eszközölt. Végül a *d)* pontban körülírt jövedéki kihágásra vonatkozó bírságot illetőleg azt kell tudnunk, hogy erre az előbb fennállott törvénynek a 25. §-a a bírságot nem határozott összegben, hanem az adó alól elvont minden lőfegyverre a törvény szerint kirovandó fegyveradónak 6—12-szeres összegében állapította meg. Ezzel az utóbbi rendelkezéssel szemben is a most fennálló törvénynek a rendelkezése, — különös figyelemmel az egycsövű lőfegyvereknek kisebb adótételére, és főképen arra, hogy az azelőtt rendszeresítve volt fegyverösszeírásnak a helyébe a fegyvernek évenként való bejelentési kötelezettsége lépett, kétségtelenül szintén inkább szigorítónak veendő.

Tapasztalásom szerint az az általános elv, hogy az ilyen — viszonylag határozatlan — azaz tehát csupán a legalacsonyabb és a legmagasabb mértékükben megállapított, büntetéseknek kiszabásánál az átlagos büntetés a bírói belátásra és mérlegelésre bízott két határpont között a középben keresendő, és a legalacsonyabb mérték felé való közeledés csupán az enyhítő körülmények esetében, — mígnem a legmagasabb mérték felé való közeledés csupán a súlyosító körülmények esetében nyer alkalmazást: ezeknek a jövedéki kihágásoknak ezeknél a főbüntetéseinél, — t. i. a jövedéki bírságoknál, — kevésbé érvényesül. Vannak törvényhatóságok, amelyek területéről feljövő ily határozatokban következetesen a bírságnak legmagasabb mértéke, avagy pedig annak a középarányosan túl eső magasabb mértéke nyer alkalmazást; míg a többenél általában a meghatározott bírságnak legkisebb mértékét alkalmazzák és pedig még a jövedéki vizsgálati jegyzőkönyveknek zárókérdéseiben is; a magasabb bírságnak az alkalmazását csupán abban az esetben észleljük, ha a cselekvény elkövetésénél szembeötlőbb súlyosító körülmények fordulnak elő. E felé az utóbbi irány felé látszik hajolni m. kir. közgazgatási bíróságunknak a joggyakorlata is.

Megemlíthetem, hogy ismerek olyan eseteket is, amelyekben az alsó fokok a jövedéki bírságot a törvényben meghatározott legkisebb mértéken alól állapították meg. Azonban kétségtelen, hogy az ily határozatok a törvényes alapnak hiányában szükölködnek, mert a törvényben semmi rendelkezés sem található arra nézve, mint ezt a m. kir. közigazgatási bíróságnak több ítélete az erre irányzott panaszbeli igényeknek az elbírálásánál, szintén ilyképen mondotta ki, hogy a törvényben meghatározott legalacsonyabb bírságösszege alól le lehetne szállani; másfelől, a dolog természetéből kifolyólag arra sincsen semmi törvényes alap, hogy bármilyen enyhítő körülmények felforgása esetében is a jövedéki kihágást megállapító cselekvények más — esetleg alacsonyabb fokú büntetést maga után vonó — minősítést nyerhessenek.

Itten kell érintenem azt a — különben önmagától értetődő — szabályt, hogy ottan, a hol a jövedéki kihágások netalán együttesen fordulnak elő, p. u. a hol a vadászatiadó jövedéki kihágás a fegyveradó jövedéki kihágással kapcsolatos, még abban az esetben is, ha ezek a jövedéki kihágások netalán együttesen kerültek jövedéki vizsgálat alá és illetőleg ha ezekre vonatkozólag a marasztaló határozatokat is együttesen hozták meg: a reájok eső főbüntetés, vagyis tehát a jövedéki bírság, mindenik jövedéki kihágásra külön-külön állapítandó meg. Ezt teszi szükségessé, sőt mellőzhetetlenné az a körülmény, hogy ellenkező esetben, vagyis tehát ott, a hol a jövedéki bírság több jövedéki kihágásra egy összegben nyert megállapítást, a felső hatóságnak és illetőleg végső fokban a m. kir. közigazgatási bíróságnak nem állana módjában az egyes jövedéki kihágásokra eső büntetéseknek külön-külön egyénítése (individualizálása). Ugyancsak hogy ilyen esetben alig lehetne felsőbb fokú határozatot hozni különösen akkor, ha a jogorvoslat az együttes bírsággal sújtott jövedéki kihágásoknak csupán egyikére vonatkozik. S hasonlóan hogy különösen az ilyképen együttesen elbírált jövedéki kihágásoknak különböző időben történt elkövetése esetében az egyes jövedéki kihágások büntethetőségének az elévülése is ha külön elbírálás alá vonható volna is, az elévülés következtében már nem büntethető jövedéki kihágásra jutó, és ennek következtében törlendőnek mutatkozó jövedéki bírságnak az összege szintén nem volna biztosan megállapítható. Az ilyen esetekre, — ezen az alapon, — úgy döntött már a pénzügyi közigazgatási bíróság, — 1743. sorszám alatt közzétett elvi jelentőségű határozatában, — hogy a több rendbeli jövedéki kihágás esetében a bíróságnak egy összegben való megállapítása olyan körülmény, a mely az ügynek a jogorvoslati eljárásban leendő elbírálását lehetetlenné teszi s a melynek folytán az ilyképen hozott határozat megsemmisítésének és új szabályszerű határozat-hozatal elrendelésének van helye.

Felvetett kérdésem szempontjából különös fontosságúnak kell tartanom azt a körülményt, hogy az 1883:XXIII. t.-cz. 36. §-ának c) pontja és illetőleg 37. §-a ezeknek a jövedéki kihágásoknak az elkövetőire, az előbbieken ismertetett főbüntetés mellett, egy járulékos büntetést is rendszeresített. Ez a vadászati jegynek a visszavonása, és illetőleg az új vadászati jegy elnyeréséhez szükséges bejelentés láttamozásának a megtagadása.

A hivatkozott törvényrendeleteknek egybevetéséből ugyanis az következik, hogy az illetékes járási szolgabíró, városokban a polgármester s Horvát-Szlavon országokban az első foku közigazgatási hatóság főnöke (31. §.) részéről, abban az esetben, ha valaki a törvény 42. §-ában körülírt jövedéki kihágások egyike — helyesebben: valamelyike, — miatt jogérvényesen el lett marasztalva, a vadászati jegy azonnal visszaveendő és pedig anélkül, hogy e miatt annak birtokosa valamely megtérítést, avagy kárpótlást igényelhetne; valamint olyképen, hogy a visszavonás tárgyában hozott határozat ellen közbevetett felebbezésnek az a hatálya, hogy a felet, ügyének az eldőltségig, a vadászati jegynek a visszaadására szorítani nem lehet (39280/1883. sz. pénzügyminiszteri körrendelet. (38. §. 2. jegyzet.) S nemkülönben hogy ugyanezekre nézve az erre hivatott közigazgatási tisztviselő a vadászati jegy elnyerése iránt szükséges bejelentésnek a láttamozását, a mi nélkül pedig a vadászatra jogosító vadászati jegynek az elnyerése általában lehetetlen, megtagadni köteles, és pedig köteles ezt tenni a büntetésnek végrehajtása illetőleg letelte után három évig.

A hivatkozott törvényrendeletekből egyenesen következik az is, hogy ez a járulékos büntetés minden esetben szükségszerűen alkalmazandó, mert annak alkalmazását a törvény, az erre hivatott közigazgatási tisztviselőnek kifejezetten és határozottan kötelességévé tette. Ez tehát az, a mi a főbüntetés alkalmazásának különös súlyt ad, s a melyben — mint a miképen ezt már előző tanulmányaim során különösen kidomborítani igyekeztem, — a vadászati és fegyveradónak, valamint az ezekre vonatkozó jövedéki kihágásoknak a sajátos természete, s nemkülönben az ezek behozatalával és rendszeresítésével megvalósítani szándékoltt czélzat különös kifejezésre jut.

Az 1875:XXI. t.-cz. 4. §-ának c) pontja és 7. §-a lényegében ugyanilyen rendelkezést tartalmazott; csupán e járulékos büntetés hatályának az időtartmaát állapította volt meg másképen. Ebben a törvényben ugyanis az ezt alkalmazóra nézve kétségtelenül a büntetés egyénítését (individualizálását) lehetővé tevő az az intézkedés volt, hogy azoktól, a kik a törvényben körülírt jövedéki kihágások valamelyike miatt elmarasztalva lettek, a vadászati jegy a büntetés

végrehajtása s illetőleg letelte után 1-től 5 évig tagadandó meg.

A most érvényben levő törvénynek az a rendelkezése tehát, a mely a megtagadásnak ezt az időtartamát mindenkre nézve általában három évre tette, kétségtelenül szintén csupán súlyosítást, és pedig számottevő súlyosítást jelent. Különösen számottevőnek tűnik ez a súlyosítás akkor, ha fontolóra vesszük, hogy az 1875:XXI. t.-cz. ennek a járulékos büntetésnek az alkalmazását csupán a 16. §. b) és c) pontjaiban körülírt jövedéki kihágások eseteiben rendszerezítette, mígnem ezzel szemben az 1883:XXIII. t.-cz. (36. c) pont) ennek alkalmazását kötelezően szabta elő az összes vadászati- és fegyveradó jövedéki kihágások eseteiben előforduló jogerős elmarasztalásra, azaz tehát a 42. §. a) és f) pontjaiban megállapított összes jövedéki kihágások eseteiben.

Mellőzhetetlennek tartom annak különös kiemelését, hogy a törvény határozott és félre nem érthető rendelkezéséből következik, hogy ezt a járulékos büntetést a jövedéki kihágásokra vonatkozó főbüntetésnek szükségképen való következménye gyanánt, kizárólag a törvényben kimerítően megállapított ily jövedéki kihágásoknak az eseteire kell és lehet alkalmazni. A mint a m. kir. közigazgatási bíróság számos ítéletében, s így p. u. a 18794/1904. P., 18920/1904. P., 15014/1905. P. és 31833/1912. P. számú, valamint a 778. és illetőleg 1072. sorszámok alatt leközölt elvi jelentőségű határozataiban, kimondotta azt, hogy úgy a visszavonás, mint a láttamozásnak a megtagadása kizárólag a törvényben kimerítően felsorolt esetekben jöhet elő, úgy ebben a kijelentésben hallgatag kétségtelenül benne kell foglalva lennie annak az elvnek is, a melyet az előbbieken körvonaloztam. Más vadászati- és fegyver adójövedéki kihágás ugyanis általában nem lévén, mint a mit a törvény ilyen gyanánt előírt: ily jövedéki kihágásban történt elmarasztalás címén az előbbieken tárgyalt járulékos büntetést sem lehet másutt alkalmazni, mint csupán a törvényben körülírt ily jövedéki kihágásokban történt jogerős elmarasztalásnak az esetében. Az előadottakból következik az a természetszerű elv is, hogy ez a járulékos büntetés csak olyan esetekben alkalmazható, ha a most körülírt címen történt jogerős elmarasztalás magára arra az egyénre vonatkozott, a kinek vadászatijegye visszavonásáról s illetőleg bejelentése láttamozásának a megtagadásáról van szó. Így ezen az alapon mondotta ki a m. kir. közigazgatási bíróság 1071. sorszám alatt közölt elvi jelentőségű határozatában azt, hogy olyan esetben, a mikor az 1883:XXIII. t.-c. 28., 29. és 36. §-ai értelmében a családtag által elnyerni óhajtott vadászatijegyet a bejelentést a családtagnak az atyja nyújtja be: a bejelentés láttamozásának megtagadására az, hogy egy előbb

elkövetett kihágásért a családtagnak az atyja, tehát nem maga a családtag, büntetve lett, elfogadható okul nem szolgálhat.

Ugyancsak kiemelendő az, hogy a jövedéki kihágás elkövetésében marasztaló határozatnak jogerősnek kell lennie, a mi már csak abból is következik, hogy az az időtartam, a melyre a járulékos büntetésnek a ható ereje vonatkozhatik, a büntetésnek végrehajtásától, illetőleg leteltétől számítandó.

A gyakorlatban több esetről van tudomásom, a melyben különösen a vadászati kihágásért marasztaló határozatnak, — mert tudvalevőleg az ezért való jogerős marasztalásnak az esete is maga után vonja a vadászatijegynek a visszavonását, illetőleg az annak elnyerése iránt benyújtott bejelentés láttamozásának a megtagadását, — avagy pedig a vadászati- és illetőleg a fegyveradó jövedéki kihágásért marasztaló határozatnak a meghozatalánál nyomban kimondják a vadászatijegynek a visszavonását, avagy pedig azt, hogy a megbüntetett egyén három év alatt vadászati jegyet nem nyerhet. Ennek az eljárásnak azonban helye jogszerűen nem lehet — a fentebbiekben kifejtettekén kívül — már csak azért sem, mert a vadászatijegynek a visszavonására és illetőleg a vadászatijegy elnyerése iránt szükséges bejelentés láttamozásának a megtagadására a törvény szerint más hatósági tisztviselők vannak feljogosítva, mint a kiknek hatáskörébe a vadászati kihágásoknak, avagy pedig a vadászati- és a fegyveradó jövedéki kihágásoknak a megbüntetése tárgyában az első fokú határozatoknak a meghozatala tartozik, valamint mindenekelőtt azért, mert — a mint ezt nem lehet eléggé hangsúlyozni, — a törvény határozottan «jogérvényes» elmarasztalást követel. Mindaddig tehát, a míg a jövedéki kihágásokért való elmarasztalás nem jogerős: — a mint ezt a m. kir. közigazgatási bíróság, — s nemkülönben, a vadászati kihágásokat illetőleg, a m. kir. belügyminister is, — számos esetben kimondotta, e járulékos büntetés alkalmazásának helye nem lehet.

És itten ötlük ismét szemünkbe különös jelentősége annak, a mit a jövedéki vizsgálatnak a szabályszerűségéről s főképen az ú. n. zárókérdésnek a jövedéki vizsgálati jegyzőkönyvben való szabályszerű feltételéről az előbbieken elmondottam. Ha t. i. a jövedéki vizsgálati eljárás során és pedig esetleg a zárókérdésnek a feltétele nyomán, csakugyan bekövetkezik az, hogy a rendes eljárástól való elállásnak végleges engedélyezése mellett a vádlott a megállapított összeget lefizeti: akkor a jövedéki kihágásban való marasztalás kérdésében határozatot egyáltalában nem is hoznak és így ilyen határozat jogerőre nem is emelkedhetik. A legkomolyabban meg vagyok győződve arról, hogy ha azok, a kik ily jövedéki kihágásokkal vádolttván, jövedéki vizsgálat alatt állanak, a törvénynek és a törvényes

szabályoknak ezeket az ide vonatkozó rendelkezéseit ismernék és a jövedéki vizsgálat során a kívánt bírságösszegnek lefizetése mellett és ennek alapján a rendes büntető eljárástól való elállásnak az engedélyezését kérnék: nagyon ritkán fordulna elő az esete annak, hogy a jövedéki kihágásoknak ez a járulékos büntetése alkalmazást nyerne, és pedig azért, mert a legtöbb vádlott komolyan és serényen igyekezne ennek a jelentékeny kihatású járulékos büntetésnek az alkalmazását, — épen a rendes eljárástól való elállással s így ennek következményeképen a jövedéki kihágás tárgyában marasztaló határozathozatalának és jogerőre való emelkedésének a kizárásával, — elkerülni. Hogy pedig ez a fenálló szabályok célzatával sem áll semminemű ellentétben, az egyenesen következik abból a szabályból is, a mit Dr. Székely Józsefnek «Büntetőeljárás a jövedéki kihágások tárgyában» című műve (42. lap), és pedig épen a harmincadhivatali utasítás 646. §-ára való hivatkozással, tár elénk, s a mely szerint a zárókérdést mindenkor olyképen kell szövegezni, hogy annak tartalmából az érdekelt fél a tényállás, valamint az alkalmazandó büntetés felől, s nemkülönben esetleg a rendes büntető eljárástól való elállásnak a körülményei és feltételei felől magát teljesen tájékozthassa és arra kimerítő feleletet adhasson.

Hogy a vádlottak a jövedéki vizsgálati eljárás során, sőt a legtöbb esetben még a jövedéki kihágásért való marasztalás során is mily sokszor tájékozatlanok afelől, hogy az előbbieken jelzett útnak az igénybevételel a súlyos járulékos büntetésnek az alkalmazása alól mentesülhetnek, annak legszomorúbban szóló bizonyítékai azok az igazán «fűhöz-fához való kapkodások», a melyekkel az ily marasztaltak, tapasztalásom szerint, oly sok esetben és pedig csaknem mindég eredménytelenül élni szoktak. Ezeknek egyike az, hogy a marasztaltak az 1901:XX. t.-c. szerint az újrafelvételt kívánják igénybevenni a jövedéki kihágásban marasztaló határozat ellen, és pedig annak a célnak szemmeltartásával, hogy ennek az eljárásnak az útján és eredményeképen a marasztaló határozatnak a hatálya megszűnván, szűnjön meg egyszersmind a járulékos büntetés alkalmazásának a jogalapja is. Azonban, mint a miképen ezt a m. kir. közigazgatási bíróságnak több ítélete, így p. u. a 3671/1905. P. és 18546/1905. P. szám alatt hozottak is, kimondotta, a közigazgatási eljárás egyszerűsítéséről szóló idézett törvénynek a rendelkezései, tehát annak az újrafelvételi eljárást szabályozó (10. §.) rendelkezései is, a törvény 43. §-ának nyílt kijelentése szerint, adó- és illeték ügyekre ki nem terjednek.

Ezzel a kérdéssel áll kapcsolatban annak a felemlítése is, hogy pusztán az újrafelvétellel való élés olyan esetekben sem nyújthat kellő alapot a járulékos büntetéseknek a mellőzésére, a

mikor e járulékos büntetések alkalmazása a vadászatról szóló (1883 : XX.) törvényben körülírt valamely kihágásban történt jogerős elmarasztalásnak az alapján (1883 : XXIII. t.-c. 36. §. c) pont) nyer helyet, mert bár igaz, hogy az ilyen kihágások tárgyában hozott határozatok ellen — a közigazgatás egyszerűsítéséről szóló törvény értelmében — az újrafelvétel alkalmazásba vehető: mégis kétségtelen; amint ez a m. kir. közigazgatási bíróságnak 1152. sorszám alatt közlött elvi jelentőségű határozatából is következik, hogy mindaddig, amíg az újrafelvétel a járulékos büntetés alkalmazásának alapjául szolgált marasztaló határozat jogerejének a megdőlését nem eredményezi: az újrafelvételnek igénybevétele a járulékos büntetés alkalmazásának tárgyában a határozatnak a meghozatalát, avagy ennek a határozatnak a fennmaradását nem akadályozhatja. Ha pedig, ilyen esetekben, az újrafelvételi eljárás során, a vadászati kihágás tárgyában hozott határozatnak a jogereje esetleg megdől: a dolog természetéből következik, hogy meg kell dőlniök mindazoknak a jogkövetkezményeknek is, amelyek ennek a határozatnak a jogerejéhez fűződtek.

Bizonytalán szükségtelen részletesebben kifejtennem azt, ami belőlük szükségképen következik is, hogy a most elmondottak nem a m. kir. közigazgatási bíróságnak meghozott ítéletei ellen az 1896 : XXVI. t.-c. 139—144. §-ai értelmében igénybe vehető újrafelvételre, hanem kizárólag az alsó fokú határozatok ellen irányuló újrafelvételre vonatkoznak.

A szóbanforgó jövedéki kihágások fő- és járulékos büntetései- nek egymáshoz való viszonyáról elmondottakat és különösen azt a körülményt méltatván figyelemre, hogy a jövedéki kihágásért való jogerős elmarasztalásnak az esetében a vadászati jegy visszavonásában, és illetőleg a vadászati jegy elnyeréséhez szükséges bejelentés láttamozásának a megtagadásában álló járulékos büntetést szükségképen alkalmazni kell: fontosnak látom, hogy felemlítés tárgyává tegyem e helyütt is a m. kir. közigazgatási bíróságnak azt az ítéletét, amelyet előző tanulmányomban, az 1883 : XXIII. t.-c. 42. §. a) pontjában körülírt és a vadászati jegynek elő nem mutatasában álló jövedéki kihágásról szólván, már érintettem. Ez a nevezett bíróságnak 13.147/1904. P. sz. alatt meghozott és az elvi jelentőségű határozatok gyűjteményében 628. sorszám alatt közzétett ítélete, amelyben egy olyan eset nyert elbírálást, melyben valaki az erre illetékes közegek felszólítására vadászati jegyét elő nem mutatta. Ezért reá jövedéki bírságot róvtak ki s egyúttal kimondották azt is, hogy ő három évig vadászati jegyet nem nyerhet. A benyújtott panasz, az ítélet megokolásából kitetszően, a jövedéki kihágásért kirótt bírság ellen nem irányult, hanem csupán a járulékos büntetésnek az alkal-

mazása ellen. És a hivatkozott ítélet, azt hozván fel okul, hogy vádlott otthon hagyott vadászatijegyét a csendőrsnek utólag bemutatta, kimondotta, hogy reá a törvény 42. §. a) pontjában körülírt vadászatiadó jövedéki kihágásnak a fenforgása meg nem állapítható. És bár ez az ítélet a panasz tárgyává nem tett jövedéki kihágási bírságot érintetlenül hagyta, azaz tehát továbbra is fentartotta, mégis kimondotta azt, hogy ügyfélnek a mulasztása nem szolgálhat okul arra, hogy tőle a vadászatijegyet visszavonják s illetőleg hogy reá nézve a vadászatijegy elnyeréséhez szükséges bejelentésnek a láttamozását megtagadják.

Nincsen tudomásom arról, hogy a bíróság gyakorlatában 1904 óta, amely évben ezt az ítéletet meghozták, hasonló eset előfordult volna, és talán nem tévedek, ha azt hiszem, hogy az ebben az ítéletben kifejezésre jutott elvet a bíróság a jövőben nehezen találná szintén alkalmazandónak. A törvény világos és határozott rendelkezése (1883 : XXIII. t.-c. 42. §. a) pont) ugyanis azt a cselekvényt, ha valaki, akinek vadászatijegye van, azt az erre hivatottaknak felszólítására elő nem mutatja: vadászatiadó jövedéki kihágásnak minősíti, és pedig ennek minősíti minden korlátozás nélkül abban az irányban is, hogy az elő nem mutatás milyen okból, tehát p. u. abból az okból történt, hogy annak tulajdonosa vadászatijegyét lakásán otthon feledte-é, avagy nem? A törvényhozónak az az előbbiekben is érintett célzata, hogy a vadászat gyakorlására jogosító vadászatijegy, avagy — természetesen — az ezt helyettesítő fegyveradóigazolvány, minden vadászás alkalmával állandóan az azt elnyert egyénnél legyen és hogy általa, az erre hivatottak részéről gyakorlandó állandó ellenőrzésnek a céljából, felhívásra, kivétel nélkül mindenkor előmutattassék, bármilyen szigorúnak tetszik is, — nézetem szerint — határozottan kivehető nemcsak az előbb érvényben volt (1875 : XXI.) törvénynek ide vonatkozó (14. §.) rendelkezéséből, de kivehető az a most érvényben levő törvény (40. §.) rendelkezéséből is, mert ezekben a rendelkezésekben az jutott kifejezésre, hogy azoknak a felszólítására, akiket a felszólításnak az eszközlésére a törvény (39. §.) kötelez és illetőleg feljogosít, minden vadászó vadászatijegyét minden megszorítás, avagy kivétel nélkül előmutatni tartozik. Hogy pedig az, aki ezt «bármily okból elő nem mutatja, jövedéki kihágást követ el, az a 40., 41. és 42. §-oknak ez egybevetéséből következik, és e tekintetben, — ahol a törvény nem tesz különböztetést, nekünk sem lehetvén szabad illet tennünk, — felfogásom szerint nem nyújthat elfogadható alapot a mentesítésre az, ha valaki a bemutatást a felszólításra nem, hanem csak utólagosan eszközli. Erre vonatkozólag fontosnak vélem annak a hangsúlyozását is, hogy az 1883 : XXIII. t.-c. 42. §-ának egész szerkezete, és

főképen az, hogy egyfelől ennek *a)* pontja külön határozza meg a vadászatijegynek elő nem mutatásában álló jövedéki kihágásnak az esetét, mígnem másfelől ennek *b)* pontja a vadászattal való fel nem hagyásban, a névnek és lakásnak be nem mondásában, avagy hamisan eszközölt bemondásában, a zálog-nem adásban, és végül a felszólító egyént a községi előljáráshoz nem követésben álló cselekvényt hasonlóan külön jövedéki kihágásnak minősíti; valamint továbbá hogy a jövedéki kihágásoknak ezekre az ilyképen teljesen elkülönített csoportjaira, mint tudjuk, a 43. §-nak *a)* és *b)* pontjaiban különböző mértékű büntetés is lett megállapítva. Kétségtelen, hogy ezek a körülmények is csupán annak bizonyítékai, hogy ezekben a pontokban nem egymást fedő jövedéki kihágási esetek, hanem teljesen különálló, — és így tehát egymással szemben is önálló, — ily cselekvények nyertek szabályozást. Ennek a hangsúlyozást pedig főképen annak a szempontjából tartottam szükségesnek, mert az idézett elvi jelentőségű határozat megokolásában azt emelte ki, hogy a vadászatijegyet a felszólításra fel nem mutató tettes a vadászattal azonnal felhagyott. Már pedig ebből az ilyképen kiemelt cselekvényből csupán az következik, hogy a tettes a 42. §. *b)* pontjának elején körülírt jövedéki kihágást nem követte el, ellenben ez semmiképen sem bizonyítja egyszersmind az is, hogy az *a)* pontban körülírt és pusztán a vadászatijegynek fel nem mutatásában álló, s illetve ezáltal — tényálladékában — már kimerített jövedéki kihágást szintén nem követte volna el. Épen így nem vehető döntő erejűnek az ítélet megokolásának az a része sem, hogy t. i. a vádlott a vadászatijegynek az előmutatását «meg nem tagadta», mivel sem a 42. §. *a)* pontja, sőt sem a 40. §. az előmutatásnak a «megtagadását» a jövedéki kihágást ismertetőjegyül meg nem állapította, hanem azt kizárólag az elő nem mutatásban határozta meg. Ha pedig, — az elmondottakat összegezve, — ez a cselekvény valósággal vadászatiadó jövedéki kihágás, és különösen, ha ezt, ilyenek minősítve, már jogerősen el is bírálták, és pedig olyképen, hogy az arra törvényszerint járó jövedéki bírság az arra illetékes hatóság részéről megállapítást is nyert: akkor, az ezért való elmarasztalás jogerőssé válván, nem lehet tartható alapja annak, hogy a járulékos büntetésnek alkalmazását mellőzzék, mivel, mint amiképen ezt már kiemelttem, a törvény (36. §. *c)* pont és 37. §.) ennek a járulékos büntetésnek az alkalmazását minden olyan esetben kötelezően szabja elő, amelyben valaki a törvényben meghatározott jövedéki kihágásért jogérvényesen el lett marasztalva.

A kifejtettekkel kapcsolatban van helye, hogy futólagosan megemlékezzem arról is, hogy a büntetésnek az 1908 : XXXVI. t.-c. 8. §-a alapján és 9. §-a szerint előfordulható próbaidőre való fel-

függesztése, ezeknek a jövedéki kihágásoknak most tárgyalt büntetéseit szempontjából, mennyiben fordulhat elő? Itt mindenekelőtt az érdemel figyelmet, hogy a feltételes elítélés intézményét behozó ez az idézett törvényrendelet, — mint amiképen erre a m. kir. közigazgatási bíróságnak több ítélete, s p. u. a 21.722/1910. P. sz. alatt hozott is, reámutat, — a szóban forgó adójövedéki kihágások büntetéseire nem terjed ki. Ebből tehát egyenesen következik, hogy ezeknek a jövedéki kihágásoknak az eseteiben sem az azokra mért főbüntetés, sem pedig az ezzel kapcsolatos járulékos büntetés próbaidőre fel nem függeszthető. Ellenben itt is előjöhethet az a — különben felvetett kérdéssel nem azonos — eset, hogy a vadászati-jegy visszavonása és illetőleg a vadászati-jegy elnyeréséhez szükséges bejelentés láttamozásának a megtagadása, ugyancsak az 1883 : XXIII. t.-c. 36. §-ának c) pontja értelmében, azon alapon jön szóba és nyer alkalmazást, hogy valakit a vadászatról szóló (1883 : XX.) törvényben körülírt valamely kihágásért marasztaltak el és ez az ily kihágásért elmarasztaló ítélet az, amelyet, az előbbieken hivatkozott törvény értelmében, próbaidőre felfüggesztettek. Itten azután vitás lehet az, hogy ilyen esetben a járulékos büntetés alkalmazásának az időtartama meddig terjed? Ezzel a kérdéssel foglalkozott a m. kir. közigazgatási bíróság az elvi jelentőségű gyűjteményébe 1231. sorszám alatt felvett ítéletében, amikor kimondotta az, hogy a vadászati kihágásért jogerősen elítélt egyén vadászati-jegy elnyerése iránt szükséges bejelentésnek a láttamozását azon a címen, hogy a büntetésnek végrehajtását az előbbieken hivatkozott törvényrendelet alapján egy évi próbaidőre felfüggesztették, nem igényelheti.

A törvény, mint ahogy ezt már volt alkalmam kiemelni, annak a három évnek a kezdő időpontját, amely alatt a jövedéki kihágásokért elmarasztalt egyén új vadászati-jegyét nem nyerhet, és pedig azért, mert az ennek elnyeréséhez szükséges bejelentésnek a láttamozását az arra hivatott közigazgatási tisztviselő megtagadni tartozik: «a büntetés végrehajtása, illetőleg letelté»-től mondja számítandónak. A törvénynek ez a szövege szószerint való átvétele volt az 1875 : XXI. t.-c. 5. §. c) pontjában foglalt hasonló körülírásnak. Ennek az időpontnak az értelmezéséhez járul hozzá a m. kir. közigazgatási bíróságnak 638. sorszám alatt közlött elvi jelentőségű határozata, mely azt mondotta ki, hogy a jövedéki kihágásokra kiszabott s pénzbírságban álló főbüntetésnek a «végrehajtása, illetőleg letelte» alatt, a dolog természeté szerint, a jövedéki bírság lefizetésének az időpontját kell érteni. És e tekintetben ismét egészen magától értetődő az a szabály is, hogy ott, ahol, — mint amiképen tapasztalásom szerint ez sűrűn fordul elő, — az elmarasztalt egyén

a pénzbírságban álló főbüntetést részletekben fizeti: ez az időpont az utolsó részlet lefizetésének a napjától számítandó, mert a büntetés kiállta alatt kétségtelenül nem egyebet, mint csupán annak teljes kiálltatást kell és lehet érteni.

A vadászati- és fegyveradó jövedéki kihágások elkövetőire kiszabott főbüntetésre, azaz tehát a jövedéki bírságokra, azt rendel a törvény (48. §.), hogy ha ezek az elmarasztaltnak vagyontalansága folytán be nem hajthatók, helyettük az elzárásbüntetés veendő alkalmazásba, és pedig olyképen, hogy minden be nem hajtható 20 K után, amelynél kisebb összeg is teljes 20 K-nak veendő, egy-egy napi elzárás essék. Ez a szabály lényegében szintén benne volt már az 1875 : XXI. t.-c. 16. §-ának utolsó bekezdésében, azonban azzal a különbséggel, hogy ottan minden 10 K-nyi összeg után volt egy-egy napi elzárás számítandó. Kétségtelen, hogy a jelenleg érvényben levő törvénynek a megalkotásánál, ennél a pontnál, nem az enyhítési szándék volt az, amely az egy napi elzárásra átváltoztatandó összeg mértékének a felemelésére vezetett, hanem inkább az a körülmény, hogy időközben a kihágásokról megalkotott büntetőtörvény, t. i. az 1879 : XL. t.-c., a 22. §-ban a pénzbüntetés átváltoztatásánál az egy nappal helyettesítendő pénzbüntetésnek az összegét általában így állapította meg. Az ily átváltoztatás tárgyában a határozatalt a törvény (48. §.) a kir. adófelügyelőnek (m. kir. pénzügyigazgatóság) megokolt javaslatára a közigazgatási bizottságnak, — Horvát-Szlavon országokban a bánnak, — hatáskörébe utalta; és a m. kir. pénzügyminiszternek 49.906/1886. sz. és illetőleg 75.148/1886. sz. körrendeletei értelmében az ily átváltoztatás körül ugyanaz az utasítás az irányadó, amely az 51.817/1885. sz. pénzügyminiszteri körrendeletben a hadmentességdíj-bírságnak elzárásbüntetésre való átváltoztatása tárgyában lett kiadva. Tekintve, hogy az ily határozatok ellen további jogorvoslatot a törvény kifejezetten nem adott (Ardai Ignác és dr. Exner Kornél: Magyar jövedéki büntetőjog 287. §.), valamint hogy az ily határozatok ellen az 1896 : XXVI. t.-c. sem biztosította a panaszjogorvoslatot a m. kir. közigazgatási bíróság előtt, a nevezett bíróság számos esetben, és így különösen a 569. sorszám alatt közlött elvi jelentőségű határozatában is, kimondotta azt, amit — magára vonatkozólag — a pénzügyi közigazgatási bíróságnak 1596. sorszám alatt közlött elvi jelentőségű határozata is kimondott volt, — hogy az ily határozatok ellen irányuló panaszoknak az elbírálására ennek a bíróságnak a hatásköre ki nem terjed.

Végezetül, — ha e helyütt is futólag megérintem a jövedéki kihágások elévülésének a törvény 46. §-ában szabályozott és előbbi tanulmányaim során is többször említett kérdését, — legyen elég

röviden még arra utalni, hogy a fennálló szabályok (Harmincadhiv. utasítás 606. s köv. §. s 30.683/1894. sz. belügyminiszteri körrendelet) értelmében a jövedéki kihágások elkövetésénél használt, avagy szerepelt tárgyak, természetesen közigazgatási úton, lefoglalhatók. Így nem kétséges, hogy a használt lőfegyver, — melynek lefoglalás után való kezeléséről a 61.219/1890. sz. alatt kelt belügyminiszteri körrendeletben találunk szabályokat, — továbbá a tettesnél talált vadászati felszerelés, avagy vad is ezek alá a szabályok alá esik, azzal az általános elvvel kapcsolatban, hogy ha az eljárás következtében vádlottat a terhére rótt cselekvény alól felmentik, a lefoglalt tárgyak, avagy esetleg ezeknek meglevő értéke, számára a lefoglalását tanúsító igazolványok a visszaszolgáltatása mellett, visszaadandók. A m. kir. közigazgatási bíróság számol esetben kimondotta, hogy az ily irányban, — p. u. az elkobzott lőfegyvernek visszaadása tekintetében, — támasztott igénynek az elbírálása ennek a bíróságnak a hatáskörébe nem tartozik.
